

**ҚАЗАҚСТАННЫҢ ФУТБОЛ ФЕДЕРАЦИЯСЫ
ҰЙЫМДАСТЫРАТЫН ЖАРЫСТАРҒА ҚАТЫСУ ҮШІН ФУТБОЛ
КЛУБТАРЫН ЛИЦЕНЗИЯЛАУ ЖӨНІНДЕГІ
ЕРЕЖЕ**

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.

I бөлім. Жалпы ережелер.

- 1-бап - Қолданылу саласы.
- 2-бап - Мақсаттары.
- 3-бап - Терминдердің анықтамалары.

Бөлім II. Клубтарды лицензиялау жүйесі.

1-тарау: Лицензиар.

- 4-бап - Міндеттері.
- 5-бап - Лицензиялау департаменті.
- 6-бап - Заңды органдар.
- 7-бап - Санкциялар тізбесі.
- 8-бап - Лицензиялаудың негізгі тәртібі.
- 9-бап - Бағалау рәсімдері.
- 10-бап - Тең шарттар мен құпиялылықты қамтамасыз ету.

2-тарау: Лицензия ізденуші және ҚФФ лицензиясы.

- 11-бап - Лицензия ізденушіге анықтама.
- 12-бап - Лицензия ізденушінің жалпы міндеттері.
- 13-бап - ҚФФ лицензиясы.
- 14-бап - Арнайы рұқсат.

3-тарау: Клубтарды лицензиялау критерийлері.

- 15-бап - Жалпы ережелер.

I. СПОРТТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

- 16-бап – Балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамыту бағдарламасы.
- 17-бап - Футбол орталығы (Академия).
- 18-бап - Жастар командасы (U-21).
- 19-бап - Ойыншыларды медициналық қамтамасыз ету.
- 20-бап - Ойыншыларды тіркеу.
- 21-бап - Кәсіби ойыншылармен жасалған жазбаша келісім (келісімшарттар/шарттар).
- 22-бап - Төрешілік мәселелері және ойын ережелері.

II. ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

- 23-бап - Жарыстарды өткізуге арналған стадиондар.
- 24-бап - Стадион. Лицензиялау рәсімі.
- 25-бап - Оқу-жаттығу нысандары.

III. КАДРЛЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК КРИТЕРИЙЛЕР

- 26-бап - Клуб хатшылығы.
- 27-бап - Бірінші басшы.
- 28-бап - Спорт директоры.
- 29-бап - Қаржы мәселелері жөніндегі қызметкер.
- 30-бап - Заңгер және кадр жөніндегі маман.
- 31-бап - Маркетинг жөніндегі маман.
- 32-бап - Медиа-офицер.
- 33-бап - Команда дәрігері.
- 34-бап - Жастар командасының дәрігері.
- 35-бап - Физиотерапевт және массажист.
- 36-бап - Қауіпсіздік жөніндегі офицер.
- 37-бап - Матч менеджер.
- 38-бап - Басқарушылар (стюардтар).
- 39-бап - Футболдағы әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі қызметкер.
- 40-бап - Жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер.
- 41-бап - Денсаулығы жағынан мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкер.
- 42-бап - Негізгі команданың бас жаттықтырушысы.
- 43-бап - Негізгі команда жаттықтырушысының көмекшісі.

- 44-бап - Жастар футболының даму бағдарламасының жетекшісі.
45-бап - Футбол Орталығының маманы.
46-бап - Жастар командаларының жаттықтырушылары.
47-бап - Қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушы және дене шынықтыру бойынша жаттықтырушы.
48-бап - Футбол орталығының дене шынықтыру бойынша жаттықтырушысы.
49-бап - TMS FIFA бағдарламасына жауапты.
50-бап - УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес УЕФА жаттықтырушыларының біліктілігіне қолданылатын ережелер.
51-бап - Аутсорсинг қызметтері.
52-бап - Құқықтары және міндеттері.
53-бап - Маусым бойғы бос лауазымдар.

IV. ҚҰҚЫҚТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

- 54-бап - ҚФФ жарыстарына қатысуға өтініштер.
55-бап - Минималды заңды ақпарат.
56-бап - Топтың басқару және меншік құрылымы.

V. ҚАРЖЫ КРИТЕРИЙЛЕРІ

- 57-бап - Есеп беру ұйымы/ұйымдары және есеп беру периметрі.
58-бап - Жылдық қаржылық есептілік.
59-бап - Жылдық қаржылық есептілігін жариялау.
60-бап - Таза капитал ережесі.
61-бап - Басқа футбол клубтары алдында мерзімі өткен қарыздың болмауы.
62-бап - Қызметкерлерге қатысты мерзімі өткен қарыздың болмауы.
63-бап - Әлеуметтік қорлар мен салық органдары алдында мерзімі өткен қарыздың болмауы.
64-бап - УЕФА мен лицензияға қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы.
65-бап - Лицензиялау туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтініш.

III бөлім. Қорытынды ережелер.

- 66-бап - Қосымшалар.
67-бап - Тәртіптік рәсімдер.
68-бап - Инспекциялар және тексерістер.
69-бап - Бекіту, жою, толықтыру және күшіне ену.

I ҚОСЫМША - Ерекше жағдайларды ұсыну саясаты

II ҚОСЫМША - Клубтарды лицензиялау жүйесін ерекше қолдану.

III ҚОСЫМША - Лицензиялау жөніндегі осы ережелердің талаптарын бұзғаны үшін тәртіптік санкциялар қолдану туралы ереже.

IV ҚОСЫМША - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия туралы ереже.

V ҚОСЫМША - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі Апелляциялық комиссия туралы ереже.

VI ҚОСЫМША - Аудитор жүргізетін аудитор мен бағалау рәсімдерін айқындау.

VII ҚОСЫМША - Қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашуға қойылатын талаптар.

- A. Қағида.
- B. Баланстық есеп.
- C. Қаржылық нәтижелер туралы есеп.
- D. Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп.
- E. Қаржылық есептілікке ескертулер.
- F. Ойыншылар туралы мәліметтер кестесі.
- G. Басшылықпен әзірленген қаржылық шолу.

VIII ҚОСЫМША - Қаржылық есепті дайындау кезіндегі бухгалтерлік есепке қойылатын талаптар.

- A. Қағида.
- B. Шоғырландырылған (аралас) есептілікке қойылатын талаптар.

- C. Тұрақты келісімшарт талаптарында ойыншыларды тіркеуді есепке алуға қойылатын талаптар.
- D. Ойыншыларды тіркеудің уақытша трансферттерін есепке алуға қойылатын талаптар.
- E. Шығыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар.
- F. Табыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар.

IX ҚОСЫМША - Мерзімі өткен кредиторлық қарыздар ұғымы.

X ҚОСЫМША - Лицензиарды бағалаудың рәсімі.

- A. Қағида.
- B. Қаржылық есептілік бойынша аудиторлық қорытындыны бағалау.
- C. Таза акционерлік капитал ережесі үшін лицензиялық құжаттаманы бағалау
- D. Мерзімі өткен қарыздың жоқтығына лицензиялық құжаттаманы бағалау.
- E. Лицензия беру туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтінішті бағалау.

КІРІСПЕ

Осы Ереже «Қазақстанның футбол федерациясы» Қауымдастығы» Заңды тұлғалар бірлестігінің (бұдан әрі – ҚФФ) Жарғысына, «УЕФА клубтарын лицензиялау және қаржылық орнықтылығы жөніндегі ережеге, 2022 жылғы басылымға», УЕФА Жарғысына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әзірленді.

I бөлім. Жалпы ережелер

1-бап - Қолданылу саласы

1. Осы ереже Премьер-лига, Бірінші Лига және Екінші Лига командалары арасында ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысуға өтініш берген футбол клубтарына қолданылады.
Клубтар «Қазақстанның футбол федерациясы ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін футбол клубтарын лицензиялау ережелері» негізінде лицензиялануға жатады.
2. Осы ережелермен ҚФФ жарыстарына қатысу үшін ҚФФ клубтарын лицензиялау жүйесіне қатысатын барлық тараптардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі реттеледі және келесілер айқындалады:
  - бақыланатын клубтардың лицензиары ретінде әрекет ету үшін ҚФФ жауап беруі керек минималды талаптар және клубтарды лицензиялау критерийлерін бағалау кезінде лицензиар орындауы керек рәсімдердің минималды жиынтығы;
  - ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін лицензия және лицензия ізденуші;
  - лицензия алу үшін клуб жауап беруі керек спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық және қаржылық критерийлерге қойылатын минималды талаптар.

2-бап - Мақсаттары

1. Осы ережелердің мақсаттары мыналар:

- a) Қазақстан Республикасының аумағында Еуропалық футболдың барлық аспектілерін дамытуға және үнемі арттыруға жәрдемдесу, сондай-ақ әрбір клубта жас ойыншыларды даярлау мен тәрбиелеуге тұрақты басымдық беру;
- b) футболға қатысуды ынталандыру және әйелдер футболының дамуына ықпал ету;
- c) клуб деңгейінде басқару мен ұйымдастырудың тиісті деңгейін қамтамасыз ету;
- d) клубтардың спорттық инфрақұрылымын ойыншылар, көрермендер және бұқаралық ақпарат құралдары тиісті, жақсы жабдықталған және қауіпсіз нысандармен қамтамасыз етілетіндей етіп бейімдеу;
- e) УЕФА клубтық турнирлерін әділ және үздіксіз өткізуді қамтамасыз ету;
- f) әр клубтың жеке басын, тарихын және мұрасын қорғау;
- g) лицензиарлар мен клубтар арасындағы ынтымақтастықты ынталандыру және қаржылық, спорттық және құқықтық критерийлер, футболдағы әлеуметтік жауапкершілікке байланысты критерийлер, сондай-ақ кадрлық, әкімшілік және инфрақұрылымдық критерийлер бойынша клубтар үшін эталондарды әзірлеуге ықпал ету;
- h) футболда әлеуметтік жауапкершілікті өз мойнына алу;
- i) клубтар мен жанкүйерлер арасындағы салауатты қарым-қатынасты ынталандыру және футболдың қолжетімділігін арттыру;
- j) клубтардың қызметкерлер, әлеуметтік қорлар, салық органдары және басқа клубтар алдындағы өз міндеттемелерін уақтылы орындауына кепілдік бере отырып, кредиторларды қорғауға тиісті назар аудару;
- k) футбол клубтарының қаржылық тәртіпті және қаржыны ұтымды пайдалануын нығайту.

3-бап - Терминдердің анықтамалары

1. Осы ережелерде келесі анықтамалар қолданылады:

FIFA	Халықаралық футбол қауымдастықтары федерациясы (ФИФА).
UEFA	Еуропалық футбол қауымдастықтарының одағы (УЕФА).
CFCB/ОФКК	Клубтардың қаржылық бақылау бойынша УЕФА органы
ҚФФ	«Қазақстанның футбол федерациясы» Қауымдастығы» Заңды тұлғалар бірлестігі. ҚФФ футболдан аккредиттелген жалғыз республикалық спорт федерациясы болып табылады және ҚР аумағында ФИФА мен УЕФА-ның жалғыз мүшесі болып табылады.
ҚКФЛ	«Қазақстанның кәсіби футбол лигасы» Қауымдастығы» Заңды тұлғалар бірлестігі. ҚКФЛ ҚР заңнамасына, сондай-ақ ҚФФ, ФИФА, УЕФА актілеріне және Еуропалық кәсіби футбол лигалары қауымдастығына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылады
АФҚ	Аймақтық футбол қауымдастығы - ҚФФ мүшесі. АФҚ тіркелген жері бойынша уәкілетті атқарушы органмен футбол бойынша жалғыз аккредиттелген спорт ұйымы болып табылады.
Агент / делдал	Еңбек шартын жасасу мақсатында келіссөздерде ойыншының және (немесе) клубтың өкілі ретінде сыйақы үшін немесе өтеусіз негізде әрекет ететін немесе ауысу туралы шарт жасасу мақсатында келіссөздерде клубты ұсынатын жеке немесе заңды тұлға
Амортизация	Негізгі құралдың амортизацияланатын құнын оның пайдалы қызмет ету мерзіміне, яғни ұйым активті пайдалана алады деп күтілетін кезеңге жүйелі түрде бөлу.
Қауымдастырылған тұлға	Ұйым, оның ішінде заңды тұлға құрмай, мысалы, еншілес компания болып табылмайтын және инвестор айтарлықтай әсер ететін серіктестік.
Аудитор	Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық этика кодексіне (Тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса алғанда) сәйкес әрекет ететін тәуелсіз аудиторлық фирма.
Аутсорсинг	Компанияның жұмыстарының, қызметтерінің немесе бизнес функцияларының бір бөлігін оны жүзеге асыру үшін жеткілікті адам ресурстары бар сыртқы провайдерге беру.
Жылдық бухгалтерлік есепті жасаудың базалық күні	Жылдық қаржылық есептілік үшін есепті кезеңнің аяқталу күні.
Қатысушы тараптар	УЕФА әкімшілігін, ОФКК (CFCB), лицензиарды, лицензия іздеушіні/лицензиатты және олардың атынан қатысатын кез келген тұлғаны қоса алғанда, УЕФА клубтарын лицензиялау жүйесіне немесе клубтарды бақылау процесіне қатысатын кез келген жеке немесе заңды тұлға.
Басты команда	Футболдан спорттық жарыстарға дайындықты жүзеге асыратын және/немесе бас жаттықтырушының басшылығымен ҚФФ (Чемпионат, Біріншілік, ҚР Кубогы) және/немесе УЕФА жарыстарына қатысатын және бұл ретте клубпен еңбек шарты бар негізгі және жастар құрамының ойыншылары.
Топ	Бас компания және оның барлық еншілес құрылымдары. Бас компания-бұл бір немесе бірнеше еншілес компаниялары бар ұйым. Еншілес компания-бұл басқа ұйым (бас компания) бақылайтын

	серіктестік сияқты заңды тұлға құрмайтын ұйым.
Дивидендтер	Үлестік құралдардың иелеріне төлемдер.
Қосымша ақпарат	Егер ашуға және есепке алуға қойылатын ең төменгі талаптар сақталмаса, қаржылық есептілікке қосымша лицензиярға ұсынылуы тиіс қаржылық ақпарат. Қосымша ақпарат қаржылық есептілікке сәйкес бухгалтерлік есеп пен есеп саясатының деректері негізінде дайындалуы керек. Қаржылық ақпарат жылдық қаржылық есептілікті дайындау үшін пайдаланылған дереккөздерден алынуы керек. Тиісті жағдайларда қосымша ақпаратта ашылатын мәліметтер қаржылық есептілікте ашылатын тиісті мәліметтермен келісілуі немесе салыстырылуы тиіс.
Кредиторлардан қорғау	Мақсаты ұйымды кредиторлардан қорғау, төлемге қабілетсіз ұйымдарды құтқару және оларға үздіксіз жұмыс істейтін ұйымдар ретінде өз қызметін жалғастыруға мүмкіндік беру болып табылатын заңдарға немесе нормативтік актілерге сәйкес рәсімдер. Бұл процесс сыртқы басқаруды (ерікті) тарату немесе енгізу процедураларын және банкроттықтың басқа процедураларын (несие берушілермен келісімге немесе банкроттыққа әкелуі мүмкін) қарастырады.
Елеулі өзгеріс	Бұрын лицензиярға ұсынылған құжаттамаға қатысты маңызды болып саналатын және егер құжаттама ұсынылғанға дейін болған болса, деректерді басқаша ұсынуды талап ететін оқиға.
Бақылау	Ұйымның қызметін жүзеге асыру және оның қаржылық нәтижеге әсер ететін қаржылық, операциялық немесе спорттық саясатын акцияларға иелік ету, дауыс беру құқығы, құрылтай құжаттары (жарғы), келісім немесе басқа жолмен жіберу құқығы. Бақылаудың үлгілері: а) акционерлердің немесе қатысушылардың көпшілік дауысына ие тарап; b) ұйымды басқаруға жауапты құрылымдардың көптеген мүшелерін тағайындауға немесе шеттетуге құқығы бар тарап (мысалы, ұйымның кез келген әкімшілік, басқару немесе қадағалау органдары); с) миноритарлық акционер немесе ұйымның мүшесі болып табылатын және басқа акционерлермен немесе ұйым мүшелерімен жасалған келісім негізінде немесе бақылауды жүзеге асыру мүмкіндігі бар кез келген басқа тәсілмен (оның ішінде (а) немесе (b) тармақтарында көрсетілген ұйғарымға сәйкес) жеке-дара тарап..
Бақылау құжаттамасы	Лицензиат клубтардың қызметін бақылау жөніндегі талаптардың әрқайсысына сәйкес ұсынуы тиіс құжаттама.
Лицензиярға өтінімді берудің соңғы мерзімі	Лицензияр белгілейтін күн, оған дейін лицензия ізденушілер ҚФФ лицензиясын алуға өтінімді ресімдеу үшін қажетті барлық ақпаратты ұсынуы тиіс.
Клубтарды лицензиялау критерийлері	ҚФФ лицензиясын алу үшін лицензия ізденуші орындауы тиіс бес санатқа (спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық және қаржылық) бөлінген талаптар.
Лицензияр	Клубтарды лицензиялау жүйесін басқаратын, лицензиялар беретін және клубтардың қызметін бақылау процесіне қатысты белгілі бір тәуекелдерді қабылдайтын УЕФА қауымдастық-мүшесі немесе онымен қосылған лига. ҚФФ лицензияр болып табылады. Қазақстанның футбол федерациясының құрылымдық бөлімшесі болып табылатын Лицензиялау департаменті Лицензиялау органы болып табылады

Лицензиат	ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысуға лицензиардан лицензия алған лицензия ізденуші.
Лицензияланатын маусым	Лицензия ізденуші өтініш берген немесе лицензия алған мерзімі тиісті жарыс үшін ҚФФ немесе УЕФА-мен белгіленген спорт маусымы.
ҚФФ лицензиясы	Лицензиар берген, лицензия ізденушінің ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға рұқсат беру рәсіміндегі барлық ең төменгі өлшемшарттарды сақтағанын растайтын құжат.
Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (ХҚЕС)	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары кеңесі (IASB) қабылдаған стандарттар мен түсініктемелер келесілерді қамтиды: <ul style="list-style-type: none"> • Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (ХҚЕС) (IFRS); • Халықаралық бухгалтерлік есеп стандарттары (IAS); • Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру комитеті (IFRIC) немесе бұрынғы Тұрақты түсіндіру комитеті (SIC) шығарған түсініктемелер.
Аудиторлық қызметтің халықаралық стандарттары:	Халықаралық бухгалтерлер федерациясы (IFAC) сенімділікті қамтамасыз ететін Халықаралық аудит және тапсырмалар стандарттары кеңесі (International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB) арқылы халықаралық стандарттар шығарады, атап айтқанда: <ul style="list-style-type: none"> a) Өткен кезеңдердегі қаржылық ақпарат аудиттерінде қолданылуы тиіс аудит (international standards on Auditing – ISA). b) Өткен кезеңдердегі қаржылық ақпаратқа шолу тексерулерін жүргізу кезінде қолданылуы тиіс шолу тексерулерін (international standards on Review Engagements – ISRE) жүргізу. c) Қаржылық ақпаратты дайындау және оған келісілген рәсімдерді қолдану кезінде қолданылуы тиіс ілеспе қызметтерді (international standards on Related Services – ISRS) көрсету.
Минималды критерийлер	ҚФФ лицензиясын алу үшін лицензия ізденуші сәйкес келуі тиіс критерийлер.
Жастар командасы	ҚФФ қамқорлығымен балалар, жасөспірімдер және жастар жарыстарына қатысатын команда.
Жастар құрамы	Лицензиат/лицензия ізденуші бас команда тізіміне енгізген ойыншылар.
Бухгалтерлік есепті жүргізудің ұлттық практикасы	Бухгалтерлік есеп жүргізу және есептілік жасау практикасы, сондай-ақ ұйымдардан талап етілетін ақпаратты ашу.
Негізгі құралдардың құнсыздануы	Құнсыздану шығыны-бұл негізгі құралдың баланстық құны оның өтелетін құнынан асатын сома, яғни сату шығындарын шегергендегі активтің әділ құны немесе пайдаланудан алынған құн (қайсысы көп болса).
Билік органы	Жергілікті және жалпыұлттық деңгейдегі мемлекеттік мекемелерді, ведомстволарды және басқа да осыған ұқсас билік органдарын қоса алғанда, кез келген түрдегі мемлекеттік басқару органы
Негізгі құрам	Лицензиат (лицензия ізденуші) бас команда тізіміне енгізген жастар құрамы мен жастар командасының ойыншыларына жатпайтын ойыншылар.
Негізгі басқару персоналы	Кез келген директорды (атқарушы немесе өзге) қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, заңды тұлғаның қызметін жоспарлау, оған басшылық ету және бақылау үшін жауапкершілік жүктелген

	өкілеттіктері бар тұлғалар.
Есептік кезең	Есепті ұйымның жылдық бухгалтерлік есептілігін жасаудың базалық күнінде аяқталатын есептіліктің қаржылық есептілік кезеңі.
Есеп беретін ұйым/есеп беретін ұйымдар	ҚФФ немесе ҚКФЛ тіркелген мүшесі және/немесе футбол ұйымы, ұйымдар тобы немесе есептілік периметріне енгізілген және лицензияға клубтардың қызметін лицензиялау және бақылау мақсаттары үшін ақпарат беруге тиіс ұйымдардың өзге бірлестігі.
Негізгі құралдардың шығуынан пайда / шығын	Шығу күніндегі негізгі құралдың таза түсімдері (бар болса) мен баланстық құны (балансқа сәйкес) арасындағы айырма ретінде есептелген пайда немесе залал.
Сыртқы басқару рәсімдері	Заңды тұлғаны таратуға балама ретінде пайдалануға болатын ерікті немесе міндетті процесс, көбінесе сыртқы басқаруға көшу деп аталады. Сыртқы басқарудағы субъектінің қызметін күнделікті басқаруды әкімші кредиторлар атынан жүзеге асыра алады.
Еңбекті төлеуге шығындар	Қызметкерлер көрсеткен қызметтерге немесе еңбек қатынастарын тоқтатқаны үшін, оның ішінде директорларға, басшылыққа және басқаруға жауапты адамдарға қатысты ұйым ұсынатын сыйақының барлық нысандары.
Ойыншыларды тіркеу	Ойыншыларды тіркеу <i>ФИФА регламентінде ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы бойынша көрсетілген мәнге ие.</i>
ҚФФ маусымы	Ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы бойынша ҚФФ регламентіне сәйкес ҚФФ белгілеген бірінші тіркеу кезеңінің бірінші күнінен басталатын 12 айлық кезең
Лицензиялау маусымы	Лицензия ізденуші өтініш берген/лицензия алған маусым. Маусым ҚКФЛ лицензиары клубтарға лицензия беру/бас тарту туралы шешімдер туралы хабарлама бергеннен кейін келесі күні басталады және ағымдағы маусымның соңғы матчымен аяқталады.
Байланысты тарап	<p>Қаржылық есептілікті ұсынатын ұйыммен (есеп беретін ұйыммен) байланысты жеке немесе заңды тұлға немесе билік органы. Байланысты тараптармен мүмкін болатын барлық қатынастарды қарастыра отырып, тек құқықтық формаға ғана емес, қарым-қатынастың мәніне назар аудару керек.</p> <p>а) Тұлға келесі жағдайларда адамның жеке тұлғасы немесе жақын отбасы мүшесі есеп беретін ұйыммен байланысты болады, егер:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. есеп беретін ұйымды бақылауды немесе бірлескен бақылауды жүзеге асырса; ii. есеп беретін ұйымға айтарлықтай әсер етсе; немесе iii. есеп беруші ұйымның немесе есеп беруші ұйымның бас компаниясының негізгі басқару персоналының құрамына кіретін болса. <p>б) Егер келесі шарттардың кез келгені орын алса, ұйым есеп беретін ұйыммен байланысты болады:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Бұл ұйым мен есеп беретін ұйым бір топтың бөлігі болып табылады (яғни әрбір бас компания, еншілес компания және компания бір-бірімен байланысты). ii. Бұл ұйым мен есеп беретін ұйым бақыланады немесе бір тараптың бірлескен бақылауында немесе айтарлықтай ықпалында болады iii. Ұйымдардың бірі-басқа ұйымның қауымдастырылған компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны (немесе басқа ұйым кіретін топ мүшесінің қауымдастырылған компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны) болып табылады. iv. Ұйымдардың бірі басқа ұйымға айтарлықтай әсер етеді.

	<p>v. Екі ұйым да бір үшінші тұлғаның бірлескен кәсіпорындары болып табылады.</p> <p>vi. Ұйымдардың бірі-үшінші тұлғаның бірлескен кәсіпорны, ал екінші ұйым-сол үшінші тұлғаның қауымдастырылған компаниясы болып табылады.</p> <p>vii. Ұйым есеп беретін ұйымның немесе есеп беретін ұйыммен байланысты ұйымның қызметкерлеріне арналған еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақы қоры болып табылады. Егер есеп беретін ұйымның өзі осындай қор болса, демеуші жұмыс берушілер де есеп беретін ұйыммен байланысады.</p> <p>viii. Ұйым а) тармағында көрсетілген адамның бақылауында немесе бірлескен бақылауында болады.</p> <p>ix. (а) (i) тармағында көрсетілген тұлға осы ұйымға айтарлықтай әсер етеді немесе сол ұйымның (немесе сол ұйымның бас компаниясының) негізгі басқару персоналының құрамына кіреді.</p> <p>x. Бұл ұйым немесе осы ұйымның құрамына кіретін топтың кез-келген мүшесі есеп беруші ұйымға немесе сол ұйымның бас компаниясына негізгі басқару персоналы ретінде қызмет етеді.</p>
Жоғары экономикалық маңызы бар оқиға немесе шарт	Есеп беретін ұйымның (ұйымдардың) қаржылық есептілігі үшін маңызды болып саналатын және егер олар алдыңғы есепті кезең ішінде болған болса, есеп беретін ұйымның (ұйымдардың) қызмет нәтижелерін, қаржылық жағдайын және таза активтерін өзге де (қолайсыз) ұсынуды талап ететін оқиға немесе шарт.
Бірлескен қызмет	Екі немесе одан да көп тараптар өздеріне қатысты бірлескен бақылау жүзеге асырылатын экономикалық қызметті жүзеге асыруға міндеттенетін шартта ресімделген келісім.
Бірлескен бақылау	Стратегиялық қаржылық және операциялық шешімдерді қабылдау үшін бірлескен бақылауды жүзеге асыратын барлық тұлғалардың (бірлескен қызметке қатысушылардың) келісімі талап етілген жағдайда ғана орын алатын экономикалық қызметке қатысты шартта келісілген бақылауды бөлу.
Келісілген рәсімдер	Аудитор мен қатысушы тарап және қажет болған жағдайда басқа тараптар келіскен рәсімдер.
Лицензия ізденуші	Лицензия алуға өтінім беретін чемпионатқа, Біріншілікке қатысатын бас команда үшін толық және айрықша жауапты заңды тұлға.
Әлеуметтік қор	<p>Асыраушысынан айырылған жағдайда асырауындағы отбасы мүшелерін қоса алғанда, оларға қатысты әлеуметтік тәуекел жағдайы туындаған міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларға әлеуметтік аударымдарды жинақтауды, әлеуметтік төлемдерді тағайындауды және жүзеге асыруды жүргізетін заңды тұлға.</p> <p>ҚР-да Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры әлеуметтік қор болып табылады.</p>
Әлеуметтік төлемдер	Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры әлеуметтік төлем алушының пайдасына жүзеге асыратын төлемдер.
Әлеуметтік аударымдар	Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына әлеуметтік аударымдарды төлеушілер төлейтін ақша.
Әлеуметтік сақтандыру	Осы Заңда көзделген әлеуметтік тәуекел жағдайы туындаған кезде әлеуметтік төлемдерді жүзеге асыру мақсатында әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісі ретінде ескерілген табыстың бір бөлігін өтеу үшін мемлекет ұйымдастыратын, бақылайтын және кепілдік беретін шаралар жиынтығы.

Стадион	Осындай стадионға жақын орналасқан барлық нысандар мен құрылыстарды (мысалы, кеңсе бөлмелері, қонақжайлылық аймақтары, баспасөз орталығы, аккредиттеу орталығы) қамтитын матчтарды өткізуге арналған спорт нысаны.
Ойыншыны тіркеуді бағасы	Төленген немесе төленетін сомалар ойыншының тіркеуімен тікелей байланысты және келесілерді қамтиды: а) өтпелі кезең үшін тұрақты өтемақы; б) төлеу шарты кезең ішінде туындаған сомаларға қатысты өткені үшін өткізілген өтемақы; с) басқа тарапқа, мысалы, басқа футбол клубына, агентке/делдалға немесе ҚФФ/ҚҚФЛ-ға төленген және/немесе төленетін кез келген басқа тікелей қатысты сомалар.
Тарап	Жеке немесе заңды тұлға, заңды тұлға немесе билік органы.
Түпкілікті бақылауды жүзеге асыратын тарап	Ұйымды тікелей немесе жанама түрде түпкілікті бақылауды жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға.
Маңыздылық/маңызды	Транзакцияларды немесе ақпаратты жіберіп алу немесе бұрмалау, егер олар жеке-жеке немесе клуб ұсынған ақпарат негізінде қабылданған пайдаланушы шешімдеріне бірлесіп әсер етуі мүмкін болса, маңызды болып табылады. Маңыздылық ілеспе жағдайларда немесе контексте бағаланатын жіберіп алу немесе бұрмалану мөлшері мен сипатына байланысты. Анықтаушы фактор транзакцияның немесе ақпараттың мөлшері немесе сипаты немесе екі фактордың жиынтығы болуы мүмкін.
Маңызды әсер	Қаржылық және операциялық саясат бойынша шешім қабылдауды бақылау емес, әсер ету қабілеті. Құрылтай құжаттары немесе келісімшарт негізінде акцияларды сатып алу арқылы айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Күмәндануды болдырмау үшін, егер ол есепті кезең ішінде қатысу үлесінің сомасын лицензия иесінің табысының 30% немесе одан көп бөлігіне баламалы түрде ұсынса, түпкілікті бақылауды (УЕФА, ҚФФ немесе ҚҚФЛ қоспағанда) жүзеге асыратын бір тараппен тарап немесе тараптар жиынтығы елеулі әсер етеді деп есептеген жөн.
Маңызды өзгеріс	Бұрын лицензиарға ұсынылған құжаттама үшін маңызды болып саналатын және егер ол құжаттама берілгенге дейін болған болса, деректерді басқаша ұсынуды қажет ететін оқиға.
Қатысушы тарап	ҚФФ клубтарын лицензиялау жүйесіне немесе оның қызметін бақылау процесіне қатысатын кез келген жеке немесе заңды тұлға, оның ішінде лицензиар, лицензия ізденуші немесе олардың атынан әрекет ететін өзге де жеке тұлға.
Оқу-жаттығу нысандары	Клубтың тіркелген ойыншыларының футбол жаттығулары және/немесе жастар футболын дамыту жөніндегі іс-шаралар тұрақты негізде өткізілетін объектілер.
Чемпионат	Ерлер арасындағы футболдан ҚР OLIMPBET-чемпионаты (Премьер-лига клубтарының командалары арасындағы футболдан жарыс).
1-лиганың біріншілігі	Бірінші Лига клубтарының командалары арасындағы футболдан ҚР біріншілігі.
2-лиганың біріншілігі	Екінші Лига клубтарының командалары арасындағы футболдан ҚР біріншілігі.
ҚР Кубогі	ҚР OLIMPBET-Кубогі – ерлер, клубтар арасындағы, футболдан чемпионат пен біріншілікке қатысушылар арасындағы өткізілетін футболдан жарыс.

Таза қарыз	<p>Келесі қалдықтардың жиынтық мәні:</p> <ul style="list-style-type: none"> • банктік овердрафттар, кредиттер және өзге де қарыздар, ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларын шегергендегі топ компаниялары мен өзге де байланысты тараптар алдындағы кредиторлық қарыз; • ойыншылардың ауысуы бойынша төлемдер бойынша таза қалдық, яғни ойыншылардың ауысуы бойынша дебиторлық қарыз бен ойыншылардың ауысуы бойынша кредиторлық қарыз арасындағы айырмашылық; • әлеуметтік қорлар/салық органдары алдындағы кредиторлық қарыз (ұзақ мерзімді).
Таза нәтиже	<p>Кезеңдегі шығыстарды шегергендегі кірістердің барлық баптарының пайда немесе залал түріндегі сомасы.</p>

II бөлім. Клубтарды лицензиялау жүйесі

1-ТАРАУ: ЛИЦЕЗИАР

4-бап - Міндеттері

1. Лицензиялау органы-ҚФФ және УЕФА ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін клубтарды лицензиялау жүйесін басқаратын ҚФФ.
2. Лицензиар:
  - a) Лицензиялау департаменті атты **5-бапқа** сәйкес лицензиялау жөніндегі тиісті әкімшілік органды құруы тиіс;
  - b) **6-бапқа** сәйкес шешім қабылдайтын лицензиялау жөніндегі кемінде екі заңды органды құруы тиіс;
  - c) **7-бапқа** сәйкес санкциялар тізбесін белгілеуі тиіс;
  - d) **8-бапқа** сәйкес лицензиялау рәсімін анықтауы тиіс;
  - e) **9-бапқа** лицензия ізденушілер сәйкестік мәніне ұсынған құжаттаманы бағалауы және 9-бапқа сәйкес бағалау рәсімдерін айқындауы тиіс;
  - f) ҚФФ лицензиясына өтініш беретін барлық клубтар үшін тең жағдайларды қамтамасыз етуі және **10-бапта** анықталғандай, лицензиялау процесінде берілген барлық ақпараттың клубтарға толық құпиялылығына кепілдік беруі тиіс;
  - g) ҚФФ лицензиясын беру үшін барлық критерийлердің сақталғанын және қандай қосымша ақпарат (егер бар болса) қажет екенін анықтауы тиіс.

5-бап - Лицензиялау департаменті

1. Лицензиар Лицензиялау департаментін басқаруға жауапты лицензиялау менеджерін тағайындауы керек (Департамент директоры).
2. Лицензиялау департаментінің директорының жоғары білімі және футбол лицензиялау саласында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі болуы тиіс.
3. Лицензиялау департаментінің қызметкерлерін ҚФФ Бас хатшысы тағайындайды.
4. Лицензиялау департаменті лицензиардың талаптарына сәйкес келетін білікті жұмысшылар қатарынан құрылуы және қажетті инфрақұрылымға ие болуы керек.
Лицензиялау департаментінің штаты ҚР Қаржы министрлігі мойындаған бухгалтерлік есеп/аудит саласында жоғары білімі туралы дипломы және бас бухгалтер ретінде кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесі бар кемінде бір білікті бухгалтерден немесе аудитор болуға тиіс.
5. Лицензиялау департаментінің директоры мен сарапшылары бір мезгілде ҚФФ лицензиялау жөніндегі заң органдарының мүшелері бола алмайды.
6. Лицензиялау департаментінде барлық қажетті инфрақұрылыммен жабдықталған жеке кеңсе болуы керек, өйткені ол тәуелсіз орган болып табылады.
7. Лицензиялау департаментінің міндеттеріне келесілер кіреді:
  - a) клубтарды лицензиялау жүйесін дайындау, іске асыру және одан әрі дамыту;
  - b) лицензиялау жөніндегі заңды органдарға әкімшілік қолдауды қамтамасыз ету;
  - c) лицензия ізденушілерге көмек көрсету, оларға консультациялық қызметтер көрсету, сондай-ақ маусым ішінде олардың лицензия иелерінің қызметін бақылау;
  - d) Егер осы оқиғаның салдарынан бұрын лицензиарға берілген ақпаратта, оның ішінде топтың басқару құрылымы мен меншігіндегі өзгерістерде елеулі өзгерістер орын алса, УЕФА-ны лицензиялау туралы шешім қабылданғаннан кейін болған кез келген оқиға туралы хабардар ету;
  - e) УЕФА мүшелері болып табылатын басқа қауымдастықтардың лицензиялау бөлімдерімен және УЕФА-ның өзімен тәжірибе алмасу үшін байланыс тұлғасының функцияларын орындау;
  - f) барлық критерийлер бойынша лицензия ізденушілерге барып инспекция жүргізу.

6-бап - Заңды органдар

1. Лицензиялау туралы шешім қабылдайтын органдар - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия (бірінші сатыдағы орган ретінде жұмыс істейді) және Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия (екінші сатыдағы орган/апелляциялық орган), олар бір-бірінен тәуелсіз болуы керек.
2. Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия (бұдан әрі – Лицензиялау жөніндегі комиссия) көрсетілген мерзімде лицензиарға ұсынылған құжаттар негізінде ҚФФ лицензиясын беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдайды. Лицензиялау жөніндегі комиссия сонымен қатар ҚФФ лицензиялау ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік жаза қолданады.
3. Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия (бұдан әрі – Апелляциялық комиссия) жазбаша түрде берілген Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімдеріне апелляцияларды қарайды және ҚФФ лицензиясын беруге қатысты түпкілікті шешім қабылдайды (**V қосымша**).
4. Лицензиялау бойынша шешім қабылдайтын органдар ҚФФ Жарғысына және ішкі құжаттарына, УЕФА

футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі басшылық қағидаттарына, ФИФА және УЕФА Жарғыларына, Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ «Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ҚФФ комиссиясы туралы ереже» және «Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ҚФФ апелляциялық комиссиясы туралы ереже» ережелеріне сәйкес әрекет етуі тиіс.

7-бап - Санкциялар тізбесі

1. Бағалау рәсімдерінің тиісті орындалуын қамтамасыз ету үшін Лицензиар:
  - a) **III қосымшада** клубтарды лицензиялау критерийлерін сақтамағаны үшін санкциялар тізбесін әзірледі;
  - b) лицензиялау ережелерін бұзуға байланысты ҚФФ тәртіптік регламентінде көзделген санкцияларды (мысалы, жалған құжаттарды ұсыну, мерзімдерді сақтамау, жеке тұлғаларға қарсы санкциялар және т.б.) қолдана алады.
2. Лицензия іздеушіге/лицензия иесіне Лицензиялау жөніндегі комиссия мен Апелляциялық комиссия санкциялар салады (**III қосымшаға сәйкес**).

8-бап - Лицензиялаудың негізгі тәртібі

1. Лицензиар критерийлердің сақталуын тексеру үшін лицензиялау тәртібін анықтауы керек және осылайша лицензияның берілуін бақылауы керек.
2. Лицензиялау процедурасы Лицензиялау департаменті белгілеген мерзімде басталады және ҚКФЛ-ға лицензиялау шешімдері туралы хабарламалар берумен аяқталады.
3. Лицензиялаудың негізгі тәртібінің міндетті негізгі кезеңдері:
  - a) клубтар үшін кіріспе семинар өткізу;
  - b) ізденушінің лицензия алуға құжаттарды ұсынуы;
  - c) лицензия алуға арналған құжаттарды Лицензиарға қайтару;
  - d) Лицензиардың лицензиялау жөніндегі құжаттаманы бағалауы;
  - e) лицензиарға өтініш хатын беру;
  - f) Лицензиялау жөніндегі комиссия шығаратын бағалау және шешім;
  - g) ҚКФЛ-да лицензиялау туралы шешімдер тізімін беру.
4. Жоғарыда сипатталған негізгі кезеңдерден өту мерзімдері нақты анықталып, Лицензиялау департаментімен мүдделі клубтардың назарына жеткізілуі тиіс.

9-бап - Бағалау рәсімдері

Лицензиялау департаменті арнайы бағалау рәсімдері бар қаржылық критерийлердің сақталуын бақылау үшін пайдаланылатындарды қоспағанда, бағалау рәсімдерін айқындайды.

10-бап - Тең шарттар мен құпиялылықты қамтамасыз ету

1. Лицензиар барлық лицензия ізденушілер үшін тең шарттарға кепілдік береді.
2. Лицензиар лицензия ізденушілерге кез келген ақпаратқа қатысты толық құпиялылыққа кепілдік береді. Лицензиялау процесіне қатысатын кез-келген адам өз функцияларын орындамас бұрын құпиялылық туралы келісімге қол қоюы керек.

2-тарау: ЛИЦЕНЗИЯ ІЗДЕНУШІ ЖӘНЕ ҚФФ ЛИЦЕНЗИЯСЫ

11-бап - Лицензия ізденушіні анықтау

1. Лицензия ізденуші тек ұлттық және халықаралық жарыстарға қатысатын бас командаға толық жауапты заңды тұлға бола алады, ол:
  - a) ҚКФЛ тіркелген мүшесі болып табылады;
  - b) АФҚ тіркелген мүшесі болып табылады;
2. Лицензияланатын маусымның басында лицензия ізденуші болуы керек:
  - a) кемінде 3 (үш) маусым қатарынан АФҚ мүшесі (тіркеу орны бойынша) – Чемпионатқа қатысушысы;
  - b) кемінде 2 (екі) маусым қатарынан АФҚ мүшесі (тіркеу орны бойынша) – 1 Лига Біріншілігінің қатысушысы;
  - c) кемінде 1 (бір) маусым АФҚ мүшесі (тіркеу орны бойынша) – 2 Лига Біріншілігінің қатысушысы.
3. Осы кезеңдегі клубтың ұйымдастырушылық-құқықтық нысанындағы немесе ұйымдастырушылық құрылымындағы кез келген өзгерістер (оның ішінде, мысалы, орналасқан жерін немесе атауын өзгерту, әртүрлі клубтар арасында қатысу үлесін қайта бөлу), оның спорттық критерий бойынша біліктілігін жеңілдетуге және/немесе жарыстардың әділдігіне нұқсан келтіріп лицензия алуға бағытталған өзгерістер осы Қағидалардың мәтініне сәйкес мүшеліктің тоқтатылуы болып есептеледі.

12-бап - Лицензия ізденушінің жалпы міндеттері

1. Лицензия ізденуші лицензиялау бөліміне мыналарды ұсынуы керек:

- a) лицензиялау бойынша міндеттемелерді орындау фактісін толық растайтын барлық қажетті мәліметтер мен құжаттар; және
  - b) Лицензиардың шешім қабылдауына қатысты кез келген өзге құжаттама.
2. Осы талаптарға спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық және қаржылық критерийлер бойынша ақпарат ұсынылуы тиіс есеп беретін ұйым (ұйымдар) туралы ақпарат енгізіледі.
  3. Лицензиялау департаментіне ҚФФ лицензиясын алуға құжаттарды тапсырғаннан кейін болған кез келген оқиға туралы, егер бұл оқиға бұрын берілген ақпаратта (басқару құрылымы мен топтың меншігіндегі өзгерістерді қоса алғанда) елеулі өзгеріс тудырса, дереу хабарлануы тиіс.
  4. Лицензиялау департаментіне берілген құжаттарға ұқсас құжаттардың көшірмелері клубта келесідей сақталуы керек:
    - a) спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық және құқықтық критерийлер бойынша - чемпионатқа қатысушылар үшін 3 жыл, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар үшін 1 жыл;
    - b) қаржы критерийлері бойынша - Чемпионатқа қатысушылар үшін 5 жыл, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар үшін 3 жыл, сондай-ақ аудиторлық қорытынды - 10 жыл.
  5. Лицензия ізденуші Лицензиялау департаментіне 2 жұмыс күні ішінде маусым ішінде туындаған спорттық, инфрақұрылымдық, әкімшілік-кадрлық, құқықтық және қаржылық өлшемдер (оның ішінде өтініш берушінің ұйымдық-құқықтық нысанының, заң тобының құрылымының немесе жеке басының өзгеруі туралы) бойынша өзгерістер туралы ақпарат беруге міндетті.

13-бап - ҚФФ лицензиясы

1. Алдағы маусымда спорттық нәтижелер негізінде ұйымдастырылатын ҚФФ жарыстарына жіберілген лицензия ізденушілер **14-бапта** көрсетілген жағдайларды қоспағанда, осы ережелерге сәйкес лицензиар берген ҚФФ лицензиясын алуға тиіс.
2. ҚФФ лицензиясының қолданылу мерзімі ол берілген маусымның соңында алдын ала ескертусіз аяқталады.
3. ҚФФ лицензиясы басқа тұлғаларға берілмейді.
4. ҚФФ лицензиясын заңды органдар кері қайтарып ала алады:
  - a) егер ҚФФ лицензиясын беру үшін қажетті шарттардың кез келгені орындалмаса; немесе
  - b) егер лицензия иесі осы ережелерге сәйкес өзінің қандай да бір міндеттемесін бұзса.

14-бап - Арнайы рұқсат

1. Егер лицензия ізденуші ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысуға жіберілсе, бірақ лицензиялау үдерісінен мүлде өтпесе немесе лицензиялау үдерісінен аз талап етілсе немесе Чемпионатқа, 1 және 2 лига біріншіліктеріне қатысушыларға қолданылатын процеске сәйкес келмесе, онда Лицензия ізденуші I Қосымшаға және II Қосымшаға сәйкес клубтарды лицензиялау жүйесін айрықша қолдану туралы сұрау салуға құқылы.
2. Осындай айрықша қолдану негізінде Лицензиар лицензия ізденушіге тиісті жарыстарға қатысуға арнайы рұқсат бере алады.

3-тарау: КЛУБТАРДЫ ЛИЦЕНЗИЯЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

15-бап - Жалпы ережелер

1. ҚФФ лицензиясын алу үшін Чемпионат пен 1 Лига Біріншілігінің қатысушылары клубтарды лицензиялау критерийлеріне сай болуы тиіс.
2. 17-бап (5-т.); 19-24-баптар, 26-30-баптар, 33-бап, 42-43-бап, 46-47-бап, 49 бап, 56-62-баптар 2 Лига Біріншілігіне қатысушылар үшін міндетті критерийлер болып табылады.

I. СПОРТТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

16-бап – Балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамыту бағдарламасы

1. Лицензия ізденушіде ҚФФ уәкілетті департаменттерімен келісілген және ҚФФ техникалық директоры бекіткен балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамытудың жазбаша түрде жасалған бағдарламасы (Бағдарлама) болуға тиіс. Лицензиар бекітілген бағдарламаның орындалуын тексеріп, оның сапасын бағалауы керек.
2. Бағдарлама кем дегенде келесі бағыттарды қамтуы керек:
  - a) Балалар мен жасөспірімдер және жастар футболын дамытудың мақсаттары мен негізгі ережелері;
  - b) жастар футбол секторының ұйымдық құрылымы (ұйымдық құрылым, мүдделі органдар, лицензия ізденушіге деген қатынасы, жастар командалары және т.б.);

- с) қызметкерлер (қажетті ең төменгі біліктілік деңгейін көрсете отырып, техникалық, медициналық, әкімшілік және өзге де персонал);
- д) жастар футбол секторлары ұсынатын инфрақұрылым (оқу-жаттығу нысандары, ойындарға арналған спорт ғимараттары және т.б.);
- е) қаржылық ресурстар (қолда бар бюджет, лицензия ізденушінің жарналары, ойыншылар немесе жергілікті өзін-өзі басқару органдары және т.б.);
- ф) білім беру бағдарламалары (ойын ережелері, допингке қарсы, әділдік, нәсілшілдікке қарсы);
- г) футболдағы әлеуметтік жауапкершілік;
- н) теңдік және инклюзивтілік;
- і) балалар және жастарды қорғау және әл-ауқаты;
- і) барлық қабілеттерге арналған футбол;
- к) қоршаған ортаны қорғау,;
- л) жастар командалары ойыншыларына медициналық қызмет көрсету (медициналық карталарын жүргізуді қоса алғанда);
- м) нәтижелерді бағалау және қойылған міндеттерді орындау үшін кері байланысты қарау және жүзеге асыру рәсімі;
- н) Бағдарламаның ұзақтығы - кемінде 3 (үш) жыл.

3. Лицензия ізденуші келесілерге қосымша кепілдік беруі керек:

- бағдарламаға қатысатын жастар командасының әрбір ойыншысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жалпы білім беретін мектептің жалпы білім беретін бағдарламасы бойынша оқуға мүмкіндігі бар;
- бағдарламаға қатысатын жастар командасының әрбір ойыншысының футболға қатысы жоқ басқа білім алуды жалғастыруға ешқандай кедергісі жоқ.

17-бап - Футбол орталығы (Академия)

1. Лицензия ізденушінің өзінің заңды тұлғасының құрылымында балалар мен жасөспірімдер және жастар футболының жеке бөлімшесі – Футбол орталығы (Академия) (бұдан әрі мәтін бойынша - ФО және Академия), 1 және 2 Лига футбол клубтарының жастар командалары болуы тиіс.
2. Лицензия ізденуші ФО және Академия құрылымында төменде келтірілген кестеге сәйкес балалар мен жасөспірімдер және жастар командаларының болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс:

Ерлер командалары				
Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
9 жас	3	16	2	УЕФА «С» дипломы
10 жас	3	16	2	УЕФА «С» дипломы
11 жас	2	16	2	УЕФА «С» дипломы
12 жас	2	16	2	УЕФА «С» дипломы
13 жас	1	16	2	УЕФА «В» дипломы
14 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
15 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
16 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
17-18 жас	1	16	2	1 жаттықтырушы - УЕФА «А» дипломы немесе 1 жаттықтырушы - УЕФА «A Elite Youth» дипломы
Қақпашылар				
9-18 жас	15	30 (әр топта 2)	қақпашылармен жұмыс жасау жөніндегі 2 жаттықтырушы	1 жаттықтырушы - УЕФА «А» дипломы немесе «B-Goalkeeper» 1 жаттықтырушы
Әйелдер командалары				
Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
13-14 жас	1	16	1	УЕФА «С» дипломы
15-16 жас	1	16	1	УЕФА «С» дипломы

17-18 жас	1	16	1	УЕФА «С» дипломы
Қақпашылар				
13-18 жас	3	6 (әр топта 2)	қақпашылармен жұмыс жасау жөніндегі 2 жаттықтырушы	1 жаттықтырушы - УЕФА «С» дипломы; 1 жаттықтырушы - жоғары арнайы білімімен

- Осы баптың талабы Чемпионаттың барлық қатысушыларына, сондай-ақ өткен маусымда Чемпионатқа қатысушылар арасынан шыққан (спорт ережелері бойынша) облыс орталықтары мен Астана, Алматы, Шымкент қалаларының атынан шыққан 1 Лига Біріншілігінің қатысушыларына қатысты..
- Лицензия ізденуші ФО және Академияны білікті персоналмен, тиісті инфрақұрылыммен және қажетті қаржыландырумен қамтамасыз етуі керек. Персоналдың лауазымдық міндеттері тек ФО және Академияда міндеттерді орындаумен шектелмеуі мүмкін, бірақ бұл ретте Лицензия іздеуші ФО және Академияның тұрақты тиісті жұмысына, сондай-ақ ФО және Академиядағы еңбек қызметі персоналдың негізгі жұмыс орны болып табылатынына кепілдік беруі тиіс.
- 1 және 2 Лига клубтары арасындағы Біріншілікке қатысуға рұқсат алу үшін Лицензия іздеушілер болып табылатын футбол клубтарында өзінің заңды тұлғасының құрылымында кемінде келесідей командалар болуға міндетті:

1 Лига футбол клубтарының жастар командалары				
Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
14 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
15 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
16 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
17-18 жас	1	16	1	УЕФА «А» дипломы
2 Лига футбол клубтарының жастар командалары				
Ойыншылардың жас тобы	Минималды топтар саны	Топтағы ойыншылардың минималды саны	Топтағы жаттықтырушылардың минималды саны	Жаттықтырушылардың минималды біліктілігі
14 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
15 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
16 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
2024 жылдан бастап				
14 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
15 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
16 жас	1	16	1	УЕФА «В» дипломы
17-18 жас	1	16	1	УЕФА «А» дипломы

- Лицензия ізденуші барлық жастағы жастар командаларын кем дегенде екі ойын формасының жиынтығымен қамтамасыз етуі керек, олар ҚКФЛ-да көрсетілген негізгі команданың ойын формаларына толық сәйкес келуі керек.
- ФО және Академияға қойылатын талаптар, оның ішінде штат кестесі, дайындық топтарын материалдық-техникалық қамтамасыз ету, инфрақұрылым, сондай-ақ оқу процесін ұйымдастыру ФО туралы ережеде және ҚФФ өзге де ережелері/регламенттерінде айқындалады.
- Әрбір Жастар командасы ҚФФ мен ҚКФЛ өткізетін ресми жарыстарға немесе бағдарламаларға, сондай-ақ ұлттық, өңірлік немесе жергілікті деңгейде қатысуы тиіс.

18-бап - Жастар командасы (U-21)

- Лицензия ізденуші өзінің заңды тұлғасының құрылымында ҚФФ және ҚКФЛ өткізетін жарыстардың біріне қатысатын жастар командасы (21 жастан аспаған ойыншылар) болуға тиіс.
- Бұл талап Чемпионатқа қатысушылар үшін міндетті.

19-бап - Ойыншыларды медициналық қамтамасыз ету

- Лицензия ізденуші негізгі құрамдағы ойынға жіберілген барлық ойыншыларға *УЕФА Медициналық регламентінің* тиісті шарттарына сәйкес жыл сайынғы медициналық тексеруден өтуге кепілдік беретін саясатты әзірлеп, қолдануы керек.

- Лицензия ізденуші оның барлық ойыншыларының, соның ішінде балалар мен жасөспірімдер және жастар командаларының ойыншыларының жылына кемінде 2 рет толық медициналық тексеруден өтуін, соның ішінде жүрек-қан тамырлары жүйесі мен жүрек ультрадыбыстық зерттеуін қамтамасыз етеді.

20-бап - Ойыншыларды тіркеу

Негізгі команданың және 10 жастан асқан жастар командасының барлық ойыншылары *ФИФА және ҚФФ ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы туралы регламентінің* тиісті шарттарына сәйкес ҚФФ немесе ҚКФЛ-да тіркелуге тиіс.

21-бап - Кәсіби ойыншылармен жасалған жазбаша келісім (келісімшарттар/шарттар)

Лицензия іздеушінің барлық кәсіби ойыншылары *ФИФА-ның ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы туралы ережесінің* тиісті шарттарына сәйкес лицензия іздеушімен жазбаша келісім жасасуы керек.

22-бап - Төрешілік мәселелері және ойын ережелері

- Маусым басталар алдында Лицензия ізденуші ҚФФ немесе өңірлік қауымдастықтың төрешілер комитеті өткізетін судьялық мәселелер жөніндегі кеңеске қатысуға тиіс.
- Лицензия ізденуші осы кеңесте негізгі команданың ойыншыларының, жаттықтырушыларының және техникалық персонал өкілдерінің қатысуын қамтамасыз етуі тиіс.

II. ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

23-бап - Жарыстарды өткізуге арналған стадиондар

- Лицензия ізденуші Қазақстан Республикасының футболдан Чемпионатының және/немесе Біріншілігінің барлық ресми матчтарын өткізетін стадионның инфрақұрылымы бойынша ҚФФ осы қағидалары мен регламентіне сай келетін Лицензия ізденуші заңды түрде тіркелген бір қаладағы (облыстағы) негізгі және қосалқы стадионды (стадиондарды) мәлімдеуге тиіс.
- Егер Лицензия ізденуші негізгі және/немесе қосалқы стадионның иесі болмаса, ол стадионды бүкіл футбол маусымында пайдалану мүмкіндігі туралы шарт және/немесе кепілдік хаттар, міндеттемелер, стадион иесімен құжаттар ұсынуы керек.
- Мәлімделген Стадиондар инспекциядан өтуі және стадионның инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентіне (бұдан әрі - Инфрақұрылым бойынша регламент) сәйкес жіктелуі тиіс. Стадион санаты оларға ҚФФ және ҚКФЛ өткізетін тиісті жарыстарда матчтар өткізуге құқық береді.
- ҚФФ және ҚКФЛ өткізетін ресми матчтарды өткізу үшін стадион дайын болмаған, оның ішінде футбол алаңының табиғи немесе жасанды жабынының қанағаттанарлықсыз жай-күйі (Инфрақұрылым жөніндегі регламенттің 5-бабы), сондай-ақ Инфрақұрылым жөніндегі регламенттің басқа талаптарына сәйкес келмеген жағдайда, футбол клубына осы Ережелердің III-қосымшасына сәйкес тәртіптік санкциялар қолданылатын болады.
- ҚФФ келесі жағдайларда басқа стадионда (басқа өңірде) матчтар өткізу туралы клубтар үшін ерекше жағдай жасай алады:
  - стадионды қайта құру (құжаттармен расталады);
  - тиісті жарыстардың регламенттерінде көзделген форс-мажор;
  - уәкілетті органдардың Актілерін, шешімдерін ұсыну;Бұл жағдайлар әрқашан белгілі бір матчқа және/немесе турнирге және белгілі бір уақыт кезеңіне беріледі.

24-бап - Стадион. Лицензиялау рәсімі

- Лицензия ізденушінің өз иелігінде ҚФФ аумағында орналасқан және *Стадион инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентіне* сәйкес ҚФФ мақұлдаған жарыстар үшін қолжетімді стадион болуы тиіс.
- Лицензия ізденуші келесі құжаттарды ұсынуы тиіс:
  - Стадионның Техникалық Паспорты;
  - Стадионда спорттық-бұқаралық іс-шараларды өткізуге рұқсат. Рұқсатты Ұйымдастыру комитеті ҚР Ішкі істер министрлігі мен ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің бірлескен бұйрығымен бекітілген «Спорттық және спорттық-бұқаралық, ойын-сауық мәдени-бұқаралық іс-шараларды өткізу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулыққа» сәйкес береді.
  - ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарды өткізу кезінде стадионда жедел медициналық көмек көрсету, құқық тәртібін қорғау және өрт-жедел қызмет көрсетуге арналған құжаттар;
- ҚР ҚНЖЕ сәйкес тәуелсіз сараптама ұйымынан алынған стадионның (негізгі тірек конструкцияларының) пайдалану сенімділігі туралы техникалық қорытынды.
- Стадион ҚФФ өкілдерінің инспекциясынан өтуі тиіс;
- Жаңа стадион пайдалануға берілген кезде немесе құрылыстарды күрделі жөндеу және/немесе

реконструкциялау жүргізілген жағдайда стадион «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі туралы» ҚР Заңына сәйкес инспекциядан өтіп, «Нысанды пайдалануға беру актісін» алуы тиіс.

25-бап - Оқу-жаттығу нысандары

1. Лицензия ізденушінің өз иелігінде жыл бойы оқу-әдістемелік сабақтар, футбол жаттығулары, дене шынықтыру дайындығы бойынша сабақтар және клуб ойыншыларының қалпына келтіру іс-шаралары (бұдан әрі - оқу-жаттығу нысандары (ОЖН) тұрақты негізде өткізілетін құрылыстар болуға тиіс.
2. Егер Лицензия ізденуші ОЖН-нің иесі болмаса, ол мәлімделген ОЖН иесімен/иелерімен жазбаша келісімшарт жасасуы керек.
3. Лицензияланатын маусымда лицензия алуға өтініш берушінің барлық командалары, балалар-жасөспірімдер және жастар футболын дамыту бағдарламасы шеңберіндегі командаларды қоса алғанда, оқу-жаттығу нысандарын пайдалану мүмкіндігінің кепілдіктерін ұсынуы тиіс.

III. КАДРЛЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК КРИТЕРИЙЛЕР

26-бап - Клуб хатшылығы

Лицензия алуға үміткер өзінің хатшылығын күнделікті жұмыс жүргізу үшін қажеттіліктеріне сәйкес жұмысшылардың қажетті санымен қамтамасыз етуі керек.

Лицензия ізденушінің кеңсе үй-жайлары болуы тиіс және ҚФФ, ҚҚФЛ және жұртшылықпен ақпараттық өзара іс-қимылға дайын болуы, оның ішінде телефон, электрондық пошта және клубтың ресми сайты қоса алғанда, қажетті техникалық инфрақұрылыммен жарақтандырылуы тиіс.

27-бап - Бірінші басшы

1. Лицензия ізденуші күнделікті жұмысты жүргізуге және жедел мәселелерді шешуге жауапты бірінші басшыны тағайындауы (сайлауы) тиіс.
2. Бірінші басшының жоғары білімі туралы дипломы және ҚФФ берген «Футбол менеджменті» сертификаты болуы тиіс.
3. Бірінші басшы Лицензия ізденушінің сертификаттау рәсімінен өту процесінің сапасы мен уақтылығына, сондай-ақ ұсынылған құжаттар мен ақпараттың дұрыстығына толық жауапты болады.

28-бап - Спорт директоры

1. Лицензияға үміткер клубтың жаттықтырушылар құрамының оқу-жаттығу жұмысына, сондай-ақ клубтың селекциялық-трансферлік саясатына жауапты Спорт директорын тағайындауы керек.
2. Спорт директорының жоғары білімі болуы және төмендегі критерийлердің біріне сәйкес келуі керек:
  - а) кәсіби футбол клубында футболшы немесе жаттықтырушы ретінде жұмыс тәжірибесі Чемпионатқа қатысушылар үшін кемінде 5 жыл, 1 және 2 Лигалар арасындағы Біріншілікке қатысушылар үшін кемінде 3 жыл; немесе
  - б) ұлттық футбол қауымдастығында және/немесе өңірлік футбол федерациясында және/немесе спорт ұйымында кемінде 7 жыл жұмыс өтілі.

29-бап - Қаржы мәселелері жөніндегі қызметкер.

1. Лицензия ізденуші өз штатында қаржылық критерийлерге жауап беретін білікті қызметкерді тағайындауы керек.
2. Қаржы мәселелері жөніндегі қызметкердің қаржы саласында кемінде 3 жыл кәсіби тәжірибесі және келесі біліктілік құжаттарының кем дегенде біреуі болуы тиіс:
  - а) ҚР Қаржы министрлігі аккредиттеген ұйыммен берілген ҚЕХС бойынша курс сертификаты;
  - б) ҚР Қаржы министрлігі аккредиттеген және ҚР Бухгалтерлер палатасында тіркелген ұйым берген кәсіби бухгалтер сертификаты;
  - с) Тәуелсіз аудитор сертификаты;

30-бап - Заңгер және кадр жөніндегі маман

1. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында клубтың құқықтық критерийлеріне жауап беретін заңгері болуы керек, оның жоғары заңгерлік білімі және мамандығы бойынша кемінде 3 жыл жұмыс өтілі болуы керек.
2. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында әкімшілік-кадрлық критерийлерге жауапты маманы болуы керек, оның жоғары заңгерлік білімі немесе мамандығы бойынша кемінде 2 жыл жұмыс өтілі болуы керек.

31-бап - Маркетинг жөніндегі маман

1. Лицензия ізденушінің өз штатында маркетинг маманы болуы керек.

2. Маркетинг маманының жоғары білімі (маркетинг және менеджмент және/немесе экономикалық) және маркетинг немесе жарнама саласында кемінде 1 жыл жұмыс өтілі болуы керек.
3. Осы баптың талабы Чемпионат қатысушылары үшін міндетті.

32-бап - Медиа-офицер

1. Лицензия ізденушінің өз штатында бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара әрекеттесуге жауапты медиа офицері болуы керек.
2. Медиа-офицер келесі біліктіліктердің кем дегенде біреуіне ие болуы керек:
  - а) «Журналистика», «Филология», «Тіл және әдебиет» мамандықтары бойынша жоғары білім туралы диплом;
  - б) ҚР Еңбек кодексінде көзделген құжаттар немесе БАҚ-тағы немесе баспасөз қызметіндегі, ұйымның PR-департаментіндегі алдыңғы жұмыс орнынан кемінде 2 жыл еңбек өтілі көрсетілген анықтама негізінде құзыреттілікті тану;
  - с) БАҚ қызметкерінің сертификатын лицензиар немесе лицензиар деп танылған ұйым деп тану.

33-бап - Команда дәрігері

1. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында жаттығулар мен матчтар кезінде медициналық көмекке жауапты кемінде бір дәрігері болуы керек.
2. Команда дәрігері клубтың допингке қарсы профилактикасы мәселелерін, оның ішінде жастар командаларында үйлестіретін жауапты тұлға болып табылады.
3. Команда дәрігерінің жоғары медициналық білімі, уәкілетті орган берген спорттық медицина бойынша маман сертификаты және дәрігерлік практика өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс.

34-бап - Жастар командасының дәрігері

1. Лицензия ізденушінің өз штатында жастар командаларына медициналық көмек көрсетуге жауапты дәрігері болуы керек.
2. Футбол орталығының дәрігері жоғары медициналық білімі болуы керек.

35-бап - Физиотерапевт және массажист

1. Лицензия алуға үміткердің өз штатында команда ойыншыларының ауруларын емдеуге және алдын алуға жауапты физиотерапевт болуы керек.
2. Физиотерапевттің жоғары медициналық білімі және уәкілетті орган берген физиотерапия маманы сертификаты болуы керек.
3. Лицензия ізденушінің өз штатында массажисті болуы керек, ол ойыншыларға массаж жасауға жауапты.
4. Массажисттің келесі құжаттары болуы тиіс:
  - а) орта-арнайы медициналық білім туралы диплом;
  - б) массаж бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өткенін растайтын диплом немесе сертификат;
  - с) уәкілетті орган берген массаж бойынша маман сертификаты.

36-бап - Қауіпсіздік жөніндегі офицер

1. Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында қауіпсіздік пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз етуге жауапты қауіпсіздік офицері болуы керек.
2. Қауіпсіздік офицері келесі біліктіліктердің кем дегенде біреуіне ие болуы керек:
  - а) құқық қорғау органдарындағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл;
  - б) ұлттық заңнамаға сәйкес күзет немесе қауіпсіздік қызметкерінің лицензиясы;
  - б) ҚФФ және/немесе UEFA мойындаған арнайы курс бойынша күзет және қауіпсіздік туралы диплом.

37-бап - Матч менеджері

1. Лицензия ізденушінің өз штатында ресми ойындарды ұйымдастыруға жауапты матч менеджері болуы керек.
2. Матч менеджері-ҚФФ және ҚКФЛ ойындарын дайындау және өткізу кезінде байланысушы тұлға болып табылады.

38-бап - Басқарушылар (стюардтар)

Лицензия ізденуші ресми матчтарды өткізу кезінде кемінде 10 білікті басқарушыны (стюардты) тағайындауға және ҚР ІІМ мойындаған күзет агенттігімен шарт ұсынуға тиіс.

39-бап - Футболдағы әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі қызметкер

Лицензия ізденуші 2030 жылға дейінгі УЕФА футболының тұрақты даму стратегиясына және УЕФА-ның тиісті нұсқауларына сәйкес футболдың әлеуметтік жауапкершілік саясаты мен шараларын жүзеге асыруға жауапты футболдың әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі қызметкерін тағайындауы керек.

40-бап - Жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер

1. Лицензия ізденуші өз штатында жанкүйерлер үшін негізгі байланысушы тұлға болып табылатын жанкүйерлермен жұмыс істейтін қызметкердің болуы.
2. Жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер клуб басшылығымен кездесулерге үнемі қатысып, қауіпсіздік мәселелері жөніндегі қызметкермен бірлесіп, қауіпсіздік және құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету бойынша жұмыс істеуге тиіс, бұл ретте қауіпсіздік мәселелері жөніндегі қызметкер жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер лауазымын қоса атқара алмайды.
3. Лицензия ізденуші тоқсанына бір рет Лицензиялау департаментіне жоғарыда көрсетілген бірлескен кеңестер өткізілгені туралы растауды ұсынады.

41-бап - Денсаулығы жағынан мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкер

1. Лицензия ізденуші өз штатында спорт нысандары мен қызметтерінің инклюзивті және қол жетімділігін қамтамасыз етуге жауапты денсаулық сақтау мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкердің болуы.
2. Мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкер кеңестерге үнемі қатысып, клубтың немесе стадионның тиісті қызметкерлерімен барлық қажетті мәселелер бойынша өзара әрекеттесуі керек. Мүмкіндігі шектеулі көрермендермен жұмыс жөніндегі қызметкердің лауазымын жанкүйерлермен жұмыс жөніндегі қызметкер қоса атқара алады.

42-бап - Негізгі команданың бас жаттықтырушысы

Лицензия ізденуші Бас жаттықтырушыны тағайындауы керек. Бас жаттықтырушыда келесі құжаттар болуы тиіс:

- а) Чемпионатқа қатысушылар үшін УЕФА-ның «Pro» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы немесе УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес мүшелік мәртебесіне сәйкес «Pro» санатындағы диплом алу үшін оқу курсының тыңдаушысы болып табылады. Оқу курсына бір рет тіркелу осы талапқа сай болу үшін жеткілікті.
- б) 1 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін УЕФА-ның «Pro» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы, 2 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін УЕФА-ның «А» санатындағы қолданыстағы дипломы және тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сай болуы тиіс.

43-бап - Негізгі команда жаттықтырушысының көмекшісі

Лицензия ізденуші штатында негізгі команда жаттықтырушысының көмекшісі болуы керек. Бас жаттықтырушының көмекшісінде келесі құжаттар болуы тиіс:

- а) Чемпионатқа қатысушылар үшін УЕФА жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес берілген «А» санатындағы УЕФА-ның қолданыстағы жаттықтырушы дипломы. Оқу курсына бір рет тіркелу осы талапқа сай болу үшін жеткілікті.
- б) 1 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін-УЕФА-ның «А» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы, 2 Лига Біріншілігінің қатысушылары үшін-УЕФА-ның «В» санатындағы қолданыстағы жаттықтырушы дипломы және тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сәйкес келуі тиіс.

44-бап - Жастар футболының даму бағдарламасының жетекшісі

1. Лицензия ізденушінің өз штатында жастар футболын дамыту бағдарламасының жетекшісі болуы керек.
2. Жастар футболын дамыту бағдарламасының жетекшісінде Чемпионатқа қатысушылар үшін УЕФА жаттықтырушы дипломы («A-Elite Youth» немесе «Pro» санаттары) және 1 Лига Біріншілігіне қатысушылар үшін УЕФА дипломы («А» санаты) болуы тиіс. 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылардың футбол орталықтары-УЕФА жаттықтырушылар конвенциясына сәйкес қолда бар мүшелік мәртебесіне сәйкес берілген УЕФА жаттықтырушылар дипломы («A-Elite Youth» немесе «Pro» санаттары).
3. Жастар футболын дамыту бағдарламасының басшысы ФО дайындық тобының жаттықтырушысы лауазымын қоса атқара алады.

45-бап - Футбол Орталығының маманы

Лицензия ізденушінің өз штатында Менеджер маманы болуы керек. Менеджерге қойылатын лауазымдық міндеттер мен біліктілік талаптары Футбол орталығы туралы Ережеде анықталады.

46-бап - Жастар командаларының жаттықтырушылары

1. Лицензия ізденушінің өз штатында осы Ережелердің **17-бабының** талаптарына сәйкес жастар командаларының жаттықтырушылары болуы тиіс.
2. ФО жаттықтырушыларының материалдық мүдделілігін ынталандыру мақсатында және толыққанды оқу-жаттығу процесін қамтамасыз ету үшін Лицензия ізденуші ФО-ның әрбір жаттықтырушысының еңбек шартын салықтар мен басқа да міндетті төлемдерді шегеруді ескере отырып, ең төменгі айлық еңбекақы төлеуді белгілеу туралы ережемен мынадай градацияда толықтыруға міндетті:
  - ФО-ның дене дайындығы бойынша жаттықтырушысы-230 000 теңге;
  - УЕФА «С» лицензиясы бар жаттықтырушы-200 000 теңге;
  - УЕФА «В» лицензиясы бар жаттықтырушы-230 000 теңге;
  - УЕФА «В Goalkeeper» лицензиясы бар жаттықтырушы-50 000 теңге;
  - УЕФА «А» лицензиясы бар жаттықтырушы-310 000 теңге;
  - УЕФА «Pro» және «A Elite Youth» лицензиясы бар жаттықтырушы-340 000 теңге;

47-бап - Қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушы және дене шынықтыру бойынша жаттықтырушы

1. Лицензия ізденушінің өз штатында қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушысы болуы керек:
  - Чемпионатқа, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар-қақпашылармен жұмыс бойынша бір жаттықтырушы;
  - ФО үшін-осы Ережелердің **17-бабына** сәйкес.Қақпашылармен жұмыс жөніндегі жаттықтырушы Чемпионатқа қатысушы УЕФА-ның «B-goalkeeper» санатындағы жаттықтырушы дипломына ие болуы тиіс. 1 және 2 Лига Біріншіліктерінің қатысушылары, УЕФА «С» санатындағы жаттықтырушы дипломы немесе УЕФА «B-goalkeeper» санатындағы жаттықтырушы дипломы.
2. Лицензия ізденушінің өз штатында дене шынықтыру жаттықтырушысы болуы керек.
  - Чемпионат, 1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар - бір дене шынықтыру жаттықтырушысы;Дене шынықтыру жаттықтырушысы Чемпионатқа қатысушының УЕФА-ның «В» санатындағы лицензиясы немесе ҚФФ немесе УЕФА қауымдастығының мүшесі берген «ФИТНЕС жаттықтырушысы» ұлттық сертификаты болуы керек.
1 және 2 Лига Біріншіліктеріне қатысушылар УЕФА-ның «В» санатындағы жаттықтырушы дипломы немесе ҚФФ берген «ФИТНЕС бойынша жаттықтырушы» ұлттық сертификаты болуы керек.

48-бап - Футбол орталығының дене шынықтыру бойынша жаттықтырушысы

1. Лицензия іздеушінің өз штатында Футбол орталығы үшін кемінде бір дене шынықтыру жаттықтырушысы болуы керек
2. Дене шынықтыру бойынша жаттықтырушының УЕФА-ның «В» санатындағы жаттықтырушы дипломы немесе ҚФФ немесе УЕФА қауымдастығының мүшесі берген «ФИТНЕС бойынша жаттықтырушы» лицензиясы болуы керек.

49-бап - TMS FIFA бағдарламасына жауапты

Лицензия алуға өтініш берушінің өз штатында TMS FIFA трансферттерін келісу жүйесін бақылауды жүзеге асыратын, ағылшын тілін білумен (деңгейі Intermediate-тен кем емес) жауапты тұлғасы болуы тиіс.

50-бап - УЕФА Жаттықтырушыларының конвенциясына сәйкес УЕФА жаттықтырушыларының біліктілігіне қолданылатын ережелер

1. УЕФА жаттықтырушылар конвенциясын қолдану туралы УЕФА ережесі тек жаттықтырушылар мен командалардың жаттықтырушылар штабына Чемпионатқа қатысушыларға және жастар командаларының жаттықтырушыларына қатысты;
2. 1 және 2 Лига командаларының бас жаттықтырушысы мен жаттықтырушылар штабы тиісті жарыстарды өткізу регламентінің талаптарына сай болуы тиіс.

51-бап - Аутсорсинг қызметтері

1. Егер лицензия ізденуші қызметтерді аутсорсингке берсе, онда қызмет көрсетушімен шартқа қол қою қажет. Шартта кем дегенде келесі ақпарат болуы керек:
  - а) жеткізушімен тапсырмаларды, міндеттерді және мерзімдерді орындау;
  - б) Лицензия ізденушімен қызметтер жеткізушісіне қызмет көрсетуді төлеу шарттар және мерзімдер;
  - с) тиісті біліктілігін қоса алғанда, қызметтерді орындайтын тұлға (тұлғалар) туралы ақпарат.
2. Бұл бап осы Ережелердің 36, 37, 38, 39, 40, 41-баптарына қолданылады.

52-бап - Құқықтары және міндеттері

1. 27-49-баптарда көрсетілген персоналдың құқықтары және міндеттері жазбаша түрде айқындалуы тиіс.
2. 27-35 және 42-48-баптарда көрсетілген лицензия ізденушінің қызметкерлері TMS FIFA бағдарламасына жауапты лауазымнан басқа клубтағы басқа лауазымдарды қоса атқара алмайды.

53-бап - Маусым бойғы бос лауазымдар

1. Егер **27-49-бапта** көрсетілген лауазым лицензиялау маусымы ішінде бос болса, Лицензия ізденуші Лицензиялау департаментіне 2 жұмыс күні ішінде хабарлауға, сондай-ақ осы лауазым осы Ережелердің талаптарына сәйкес келетін тұлғамен тұрақты негізде атқарылуы тиіс 30 (күнтізбелік) күннен аспайтын мерзімге міндетін атқарушы адамды тағайындауға тиіс. Лауазымға отырғаннан кейін Лицензия ізденуші 2 жұмыс күні ішінде Лицензиялау департаментіне хабарлауы тиіс.
2. Егер лауазым ауруға немесе жазатайым оқиғаға байланысты бос болған жағдайда, лицензиар 30 күндік мерзімді 60 (күнтізбелік) күнге дейін, бірақ тиісті адамның денсаулық жағдайы оған өз міндеттерін қайта бастауға мүмкіндік бермейді деп сенуге дәлелді негіз болған жағдайда ғана ұзарта алады.

IV. ҚҰҚЫҚТЫҚ КРИТЕРИЙЛЕР

54-бап - ҚФФ жарыстарына қатысуға өтініш

1. Лицензия ізденуші өз өтінішінде Лицензия ізденушінің келесі әрекеттері расталады:
  - a) FIFA, UEFA және ҚФФ Жарғыларының, Ережелерінің, Директивалары мен Шешімдерінің, сондай-ақ Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорт істері жөніндегі төрелік соттың юрисдикциясының міндетті күшін мойындайды және сақтайды;
  - b) ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысады;
  - c) лицензиарды кез келген өзгерістер туралы дереу ақпараттандырады;
  - d) ұсынатын құжаттары толық әрі дұрыс;
  - e) лицензиар сәйкестік тексерулерін жүргізу құқығын сақтайтынын мойындайды, осыған байланысты лицензиарға іске қатысы бар кез келген құжаттарды тексеру және кез келген тиісті мемлекеттік органдар мен басқа да ұйымдардан ақпарат алу үшін құзырет береді.

55-бап - Минималды заңды ақпарат

1. Лицензия ізденуші лицензиарға белгіленген мерзімде заңды күші бар төмендегі құжаттарды ұсынуға міндетті:
  - a) заңды тұлғалардың тиісті мөрлерімен куәландырылған лицензия іздеушінің басшысы мен құрылтайшысы қол қойған белгіленген нысандағы өтініш;
  - b) Лицензиялық жарнаның төленгенін растайтын төлем тапсырмасының көшірмесі. ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін өтінім жарнасының құрылымы өзгерген жағдайда лицензиар лицензиялау рәсімінен өткені үшін лицензиялық жарнаны белгілеуге құқылы. Лицензиялық жарнаны төлеу мөлшері мен тәртібі ҚФФ бас хатшысының актісімен бекітіледі;
  - c) футболдан ҚР Чемпионатына (Біріншілігіне) қатысуға өтінім жарнасының төленгенін растайтын төлем тапсырмасының көшірмесі. Өтінім жарнасын төлеу мөлшері мен тәртібін ҚФФ Атқару комитеті бекітеді;
  - d) белгіленген нысандағы құпиялылық туралы келісім;
  - e) белгіленген нысандағы өзара қатынас туралы келісім;
  - f) заңды тұлғаның құрылтай құжатының (Жарғысының) нотариалды куәландырылған көшірмесі;
  - g) уәкілетті орган (ХҚКО) лицензия іздеушіге берген, келесідей қажетті мәліметтерді қамтитын тіркелген заңды тұлға, филиал немесе өкілдік туралы анықтама;
    - ұйымдастырушылық-құқықтық нысан;
    - заңды тұлғаның атауы;
    - орналасқан орны.
  - h) мемлекеттік тіркеу/заңды тұлғаны қайта тіркеу туралы анықтама;
  - i) заңды тұлғаның басқа заңды тұлғаларда қатысуы туралы анықтама;
  - j) уәкілетті тұлғалардың қолтаңбаларының және лицензия іздеушінің белгіленген нысандағы мөр бедерінің үлгілері;
  - k) лауазымы бар қызметкерлердің Т.А.Ә., көрсетілген лицензия іздеушіні ұйымдастырудың бекітілген ұйымдық құрылымы (схемасы);
  - l) Осы Ережелердің 11-бабына сәйкес ҚҚФЛ және АФҚ мүшелігін растайтын ресми құжат;
  - m) өңірлік футбол федерациясына мүшелік жарнаны төлеу туралы төлем тапсырмасын беру (төлем сомасы мен тәртібін өңірлік федерацияның уәкілетті органы айқындайды).
2. ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысу үшін екі және одан да көп командалардың лицензиясын іздеуші өтінім берген жағдайда, осы бапта көрсетілген құжаттар әрбір командаға жеке ұсынылады.

56-бап - Топтың басқару және меншік құрылымы

1. Лицензия ізденуші сонымен қатар лицензиарға топтың жалпы ұйымдық-құқықтық құрылымы туралы (мысалы, схема түрінде) басшылық тиісті түрде мақұлдаған мәліметтерді ұсынуы керек. Бұл құжатта бас кәсіпорынға дейін және түпкілікті бақылауды жүзеге асыратын тараптың барлық еншілес, қауымдастырылған және бақылаушы ұйымдары туралы мәліметтер болуы тиіс. Сондай-ақ осындай бас кәсіпорынның барлық қауымдастырылған немесе еншілес ұйымдары туралы мәліметтер көрсетілуі тиіс. Ұйымдық-құқықтық құрылым қай ұйымның ҚФФ мүшелігіне кіретінін дәл анықтап, лицензия алуға өтініш берушінің барлық еншілес құрылымдары туралы мынадай мәліметтерді қамтуы тиіс:
  - a) заңды тұлғаның атауы;
  - b) заңды тұлғаның түрі;
  - c) негізгі және барлық футбол қызметі туралы ақпарат;
  - d) мүлктік құқықтағы пайыз (және егер ол мүлктік құқықтағы пайыздан өзгеше болса, қолда бар дауыстардың пайызы);
  - e) акционерлік капитал;
  - f) барлық активтердің сомасы;
  - g) табыстың жалпы сомасы;
  - h) меншікті капиталдың жалпы көлемі.

V. ҚАРЖЫ КРИТЕРИЙЛЕРІ

57-бап - Есеп беру ұйымы/ұйымдары және есеп беру периметрі

1. Лицензияға үміткер лицензиарға есептіліктің шекараларын, яғни қаржылық ақпарат (мысалы, жеке ұйым, шоғырландырылған немесе біріктірілген қаржылық есептілік) VIII қосымшаға (B тармағына) сәйкес ұсынылуы және X қосымшасына сәйкес бағалануы тиіс ұйымдар немесе ұйымдар жиынтығын анықтайды және ұсынады.
2. Есептілік периметрі келесі мәліметтерді қамтуы керек:
  - a) лицензия ізденуші, сондай-ақ тіркелген мүше (егер олар әртүрлі тұлғалар болса);
  - b) лицензия ізденушінің, сондай-ақ тіркелген мүшенің кез-келген еншілес кәсіпорны (егер олар әртүрлі болса);
  - c) **57-тармақ 3-тармағының а)-b)** тармақшасы және одан төмен айқындалған футбол қызметіне қатысты кірістер өндіретін және/немесе қызметтер көрсететін және/немесе шығыстар көтеретін заң тобының құрылымына енгізілгеніне қарамастан, кез келген басқа заңды тұлға;
  - d) 3c) және 3k) және одан төмен тармақтарда айқындалғандай, кірістер алатын және (немесе) қызметтер көрсететін және (немесе) футбол қызметіне байланысты шығыстарды көтеретін топтың басқару және меншік құрылымына енгізілгеніне қарамастан кез келген заңды тұлға.
3. Футбол қызметі келесілерді қамтиды:
  - a) қызметкерлерді жұмысқа қабылдау (тарту) (**70-бапта** айқындалғандай), шарттың немесе нормативтік-құқықтық актілердің күшінен туындайтын міндеттемелерге сәйкес кез келген нысандағы қызметкерлерге сыйақылардың барлық нысандарын төлеуді қоса алғанда;
  - b) ойыншыларды тіркеуді сатып алу/сату (жалға алуды қоса алғанда);
  - c) билеттерді сату;
  - d) демеушілік және жарнама;
  - e) матчтарды көрсету;
  - f) мерчандайзинг және мейрамханалық бизнес;
  - g) клубтың операциялық қызметі (атап айтқанда, матчтарды ұйымдастыру және өткізу, сапарларды ұйымдастыру, ойыншыларды іздеу және т.б.);
  - h) әйелдер футболы;
  - i) жастар футболы секторын дамыту;
  - j) стадиондар мен оқу-жаттығу нысандарын қолдану және пайдалану;
  - k) лицензия ізденушінің акционерлік капиталын немесе тікелей немесе жанама түрде қамтамасыз етілген немесе лицензия іздеушінің активтеріне немесе кірістеріне салынған қарызды қоса алғанда, қаржыландыру.
4. Егер ол жүзеге асыратын футбол қызметі есептілік периметріне енгізілген ұйымдардың бірінің қаржылық есептілігінде толық көрініс тапқан жағдайда ғана ұйым есептілік периметрінен шығарылуы мүмкін және:
  - a) оның қызметі жоғарыдағы **57-тармақта** анықталған футбол қызметімен және (немесе) футбол клубының орналасқан жерімен, активтерімен немесе брендпен толық байланысты емес; немесе
  - b) есептілік периметріне кіретін барлық заңды тұлғалармен салыстырғанда елеусіз болып табылатын және жоғарыдағы **57-тармағының а) және 3b)**-тармақтарында айқындалған футбол қызметін жүргізбейді; немесе
  - c) футбол қызметі есептілік периметріне енгізілген заңды тұлғалардың бірінің қаржылық есептілігінде

толық көрсетілген.

5. Лицензия ізденуші уәкілетті тұлға қол қойған өтінішті ұсынуы керек, ол өтінішпен келесілер расталады:
  - а) **57-тармақтың 3 - тармағында** көрсетілген футбол қызметінің әрбір түріне байланысты барлық кірістер мен шығыстар, егер олай болмаса, толық түсіндіре отырып, есептілік периметріне енгізілгені; және
  - б) заң тобының құрылымына енгізілген кез-келген ұйым **57-тармақтың 4-тармағына** сілтеме жасай отырып, кез-келген ерекшелікті негіздей отырып, есеп беру периметрінен шығарылды ма, жоқ па.

58-бап - Жылдық қаржылық есептілік

1. Лицензия ізденуші бекітілген кестеге сәйкес лицензиарға өтінім беру мерзімінің алдындағы жылдың 31 желтоқсанындағы және УЕФА-да лицензиялау туралы шешімдер тізімін ұсыну мерзімінің алдындағы жағдай бойынша қаржылық есептілікті дайындап, ұсынуы керек.
2. Алдыңғы кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қоса алғанда, жылдық қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына немесе ұлттық бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалуы керек (жағдайларға байланысты).

Жылдық қаржылық есептілік келесілерді қамтуы тиіс:

  - а) есептік кезң соңына бухгалтерлік баланс;
  - б) есептік кезең ішіндегі қаржылық қорытындылар туралы есеп;
  - с) есептік кезең ішіндегі ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп;
  - д) есеп саясатының негізгі қағидаттарының қысқаша сипаттамасын және басқа да түсіндірмелерді қамтитын ескертпелер (клуб қызметкерлерінің бекітілген штат кестесінің және есепті жылға арналған қаржыландыру жоспарының көшірмелерін қоса беру)
  - е) басшылықпен (Директордың есебі) дайындалған қаржылық шолу.
3. Жылдық қаржылық есептілікті **VI қосымшада** анықталғандай тәуелсіз аудитор тексеруі керек.
4. Жылдық қаржылық есептілік **VII қосымшада** баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын ең төменгі талаптарға және **VIII қосымшада** айқындалған бухгалтерлік есепті жүргізу қағидаттарына сәйкес келуге тиіс.

Өткен кезеңнің ресми есепті күніне салыстырмалы деректер міндетті түрде ұсынылуы тиіс.

5. Егер жылдық қаржылық есептілік жоғарыдағы **58-тармақтың 4-тармағында** баяндалған ақпаратты ашуға қойылатын ең төменгі талаптарға сәйкес келмесе, лицензия іздеуші келесілерді ұсынуы керек:
  - а) ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптарға сәйкес келетін қосымша ақпарат;
  - б) қосымша ақпараттың толықтығы мен дәлдігін растау үшін лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық есепке, қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп
6. Егер жылдық қаржылық есептілік **VIII қосымшада** көрсетілген бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия іздеуші лицензиарға да ұсынуы керек:
  - а) **VIII қосымшада** баяндалған бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келетін, сол есепті кезеңді қамтитын және алдыңғы салыстырмалы есепті кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қамтитын қайта есептелген қаржылық есептілік;
  - б) лицензия ізденуші басшылығының қайта есептелген қаржылық есептілік толық, дәл және ережелерге сәйкес келетіндігі туралы мәлімдемесі; және
  - с) қайта есептелген қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.

59-бап - Жылдық қаржылық есептілігін жариялау

1. Лицензия ізденуші өзінің веб-сайтында немесе лицензиарының веб-сайтында **15 мамырға дейін**, яғни УЕФА-да Лицензиялау туралы шешімдер тізімі ұсынылған күннен кешіктірмей және лицензиар белгілеген нысанда жариялауы керек:
  - а) лицензиар бағалаған соңғы есепті кезеңдегі аудиттелген жылдық қаржылық ақпарат; және
  - б) соңғы есепті кезеңде агенттерге/делдалдарға немесе олардың мүдделеріне төленген жалпы сома.

60-бап - Таза капитал ережесі

1. Лицензия ізденуші өзінің жылдық қаржылық есептілігінде немесе аралық қаржылық есептілігінде (қайсысы 31 желтоқсанға жақын екеніне, лицензиарға өтінім берудің алдыңғы мерзіміне және УЕФА-да Лицензиялау

туралы шешімдер тізімін ұсынудың алдыңғы мерзіміне байланысты) капиталдағы таза позициясы туралы хабарлауы керек, ол:

- a) оң болады; немесе
- b) алдыңғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда 10% немесе одан да көп пайызға жақсарды.

2. Таза меншікті капитал жағдайға байланысты оның жылдық қаржылық есептілігінде немесе аралық қаржылық есептілігінде көрсетілгендей, оның барлық міндеттемелері шегерілгеннен кейін кәсіпорын активтеріндегі қалдық үлесті білдіреді. Егер лицензия іздеушінің активтері оның міндеттемелерінен асып кетсе, онда лицензия іздеушінің активтер бойынша таза позициясы бар, яғни оң меншікті капиталы бар. Егер лицензия ізденушінің міндеттемелері оның активтерінен асып кетсе, онда лицензия іздеушінің міндеттемелер бойынша таза ұстанымы, яғни теріс меншікті капиталы болады.
3. Егер лицензия ізденуші 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыдағы 1-тармақтың 60-тармағын сақтамаса, лицензия іздеуші жаңа тексерілген бухгалтерлік балансты 31 наурыздан кешіктірмей 1 (a) немесе (b) тармағының 60-тармағының шарттарының бірі орындалғанын көрсету үшін ұсына алады.
4. Осы критерийге сәйкес келу мақсатында меншікті капитал кем дегенде келесі 12 ай ішінде барлық басқа міндеттемелерге бағынатын және пайыздар әкелмейтін реттелген қарыздарды қамтуы мүмкін.
5. Лицензиардың бағалауы X қосымшаға сәйкес келуі керек.

61-бап - Басқа футбол клубтары алдында мерзімі өткен қарыздың болмауы.

1. Лицензия ізденуші ағымдағы жылдың 31 наурызында лицензиялау маусымының алдындағы 28 ақпанға дейін төленетін трансферттерден туындайтын міндеттемелер нәтижесінде басқа клубтар алдында мерзімі өткен кредиторлық қарызы (X қосымшасында анықталғандай) жоқ екенін дәлелдеуі керек.
2. Кредиторлық қарыз - бұл футбол клубтарына келесілер нәтижесінде төленетін сома:
  - a) белгілі бір шарттарды орындау кезінде төленуге жататын кез келген соманы қоса алғанда, кәсіби ойыншылардың трансферлік қызметі (ойыншылардың мәртебесі мен трансфері туралы ФИФА регламентінде айқындалғандай);
  - b) кәсіби мамандар ретінде алғаш рет тіркелген ойыншылар, соның ішінде белгілі бір шарттар орындалған кезде төленетін кез келген сома («ФИФА ойыншылардың мәртебесі мен ауысуы туралы ережеде» анықталғандай, дайындық пен бірлескен төлемдер үшін өтемақы); және
  - c) ойыншының келісімшартты бұзуына байланысты құзыретті органның шешімі бойынша кез келген ортақ жауапкершілік.
3. Лицензия ізденуші аударымдар туралы ақпарат қолданыстағы ұлттық аударым талаптарына сәйкес лицензиарға ашылған жағдайларды қоспағанда, аудиторлық тексеруден өткен **Трансферттер кестесін** дайындап, лицензиарға ұсынуы керек (мысалы, ұлттық медиация жүйесі) және лицензиар төмендегі **4 және 5-тармақтарда** сипатталғандай барлық қажетті ақпаратты алуға және бағалауға қабілетті.

Тиісті кезең ішінде аударымдар/несиелер болмаса да, аударымдар кестесі дайындалуы керек.
4. Лицензия ізденуші келесілерді ашуы тиіс:
  - a) 28 ақпандағы жағдай бойынша берешек сомасы бар-жоғына қарамастан, **28 ақпанға дейін** 12 айлық мерзімде жасалған трансферлік келісімдер нәтижесінде ойыншылардың барлық жаңа тіркеулері (жалға алуды қоса алғанда);
  - b) 28 ақпандағы жағдай бойынша қарыз төленбеген барлық трансферлер/ауысулар (олар ойыншыларды босатуға немесе тіркеуге байланысты ма, жоқ па және ауысулар қашан жүзеге асырылғанына қарамастан); және
  - c) кез келген даулы сомаларды ескере отырып (олар бойынша ұлттық заңнамаға сәйкес уәкілетті органдарда даулар қаралады не 28 ақпандағы жағдай бойынша (**IX қосымшада** айқындалғандай) ұлттық немесе халықаралық футбол инстанцияларында немесе тиісті аралық (төрелік) сотта талқылаулар жүргізіледі) барлық ауысулар.
5. Трансферттер кестесінде кем дегенде келесі ақпарат болуы керек (ойыншының әрбір трансферіне қатысты;
  - a) ойыншы туралы деректер (Т.А.Ә. және туған күні бойынша сәйкестендіру);
  - b) трансфер (жалға алу) туралы келісімдер/шарттар жасасу күні;
  - c) кредитор болып табылатын футбол клубының атауы;
  - d) несие беруші төлемді талап етпесе де, төленген немесе төлеуге жататын трансфер (немесе жалдау) төлемі (оқу ақысы мен ынтымақтастық жарнасын қоса);
  - e) ойыншыны тіркеуге байланысты төленген немесе төленетін басқа тікелей шығындар;

- f) Беру туралы келісім шеңберінде төленген немесе төленуге жататын кез келген басқа өтемақы;
  - g) Реттелген сомалар (**IX қосымшада** анықталғандай 28 ақпанға дейін және төлем күні (күндері);
  - h) 28 ақпандағы жағдай бойынша қарыздың әрбір элементін төлеу мерзімдерін көрсете отырып, әр ойыншының трансфері бойынша қарыздың қалдығы;
  - i) Әрбір төленбеген элемент бойынша төлем күнін (мерзімдерін) қоса алғанда, 28 ақпандағы жағдай бойынша мерзімі өткен сомалар және егер қажет болса, есеп айырысу күндерімен бірге 28 ақпаннан 31 наурызға дейінгі кезеңде белгіленген сомалар, сондай-ақ 31 наурыздағы (28 ақпаннан кейінге қалдырылған) жағдай бойынша мерзімі өткен кез келген қарыз, түсіндірме комментарийлермен бірге;
  - j) Әрбір кейінге қалдырылған элемент үшін төлемнің бастапқы және жаңа күнін (мерзімдерін), сондай-ақ тараптар арасында жазбаша келісім жасалған күнді қоса алғанда, 28 ақпандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған сомалар (**IX қосымшада** айқындалғандай);
  - k) Істерге сілтемелерді және барлық қатысушы тараптардың позицияларының қысқаша сипаттамасын қоса алғанда, 28 ақпандағы жағдай бойынша (**IX қосымшада** анықталғандай) дауланатын сомалар;
  - l) 28 ақпандағы жағдай бойынша баланста әлі танылмаған шартты төлемдер сомасы (шартты міндеттемелер).
6. Лицензия ізденуші өз міндеттемелерін Трансферттер кестесіне сәйкес «Ойыншылардың трансферттері бойынша кредиторлық қарыз» қаржылық есептілік балансы бабының мәнімен (тиісті жағдайларда) немесе бастапқы есепке алу деректерімен салыстыруға тиіс.
7. Лицензия ізденуші Трансферттер кестесінің толық, дәл және осы Ережелерге сәйкес келетіндігін растауы керек. Бұл клуб басшылығының қысқаша мәлімдемесімен және лицензия алуға өтініш берушінің уәкілетті қол қоюшыларының қолымен расталуы керек.
- Лицензиар қосымша ақпарат ұсынуды талап ете алады. Әрбір лицензия ізденушіге ойыншылардың аударымдары бойынша дебиторлық қарыз туралы ұқсас ақпаратты ұсыну ұсынылады.

62-бап - Қызметкерлерге қатысты мерзімі өткен қарыздың болмауы

1. Лицензия алуға үміткер ағымдағы жылдың 31 наурызындағы жағдай бойынша лицензиялау маусымының алдындағы 28 ақпанға дейін төленуі тиіс шарттық немесе нормативтік-құқықтық міндеттемелердің нәтижесінде өз қызметкерлеріне қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарызы (**IX қосымшаға** сәйкес) жоқ екенін дәлелдеуге тиіс.
- Кредиторлық қарыз – бұл жалақыны, еңбекақыны, бейнелеу құқығын төлеуді, бонустарды және басқа да жеңілдіктерді қоса алғанда, келісімшарттық немесе нормативтік-құқықтық міндеттемелер нәтижесінде қызметкерлерге берілетін сыйақының барлық түрлері.
2. Әртүрлі себептермен лицензия алуға өтініш берушінің қызметкерлері болып табылмайтын тұлғалар алдындағы берешек осы критерийдің күшіне енеді және мұндай кредиторлық қарыз қаржылық есептілікте қалай ескерілгеніне қарамастан, шартта көрсетілген және (немесе) заңнамада белгіленген мерзімдерде өтелуге тиіс.
  3. «Қызметкерлер» терминіне келесі тұлғалар кіреді:
    - a) FIFA-ның ойыншылардың мәртебесі мен трансферті туралы ережелеріне сәйкес барлық кәсіби ойыншылар;
    - b) **26-49-баптарда** көрсетілген кез келген функцияларды орындайтын барлық әкімшілік, техникалық, медициналық персонал және қауіпсіздік қызметінің персоналы;
    - c) **26-49-баптарда** көрсетілген кез келген функцияларды орындайтын қызмет көрсетуші жеткізушілер.
  4. Егер «қызметкерлердің» кез келгені заң тобының кеңесшісі ретінде жалданса немесе топтың заңды құрылымы немесе лицензия беру туралы өтініш білдірушіден басқа есеп беру периметрі бойынша субъектіге басқаша қызмет көрсетсе, бұл кредиторлық қарыз жоғарыдағы **1-тармақтың** қолданылу аясына да енгізілуі керек.
  5. Лицензия берушінің немесе лицензия алуға өтініш берушінің заң тобының құрылымына кіретін субъектінің әртүрлі себептермен бұдан былай жұмыс істемейтін немесе жалданбайтын тұлғаларға төленуге жататын сомалар осы критерийдің қолданысына жатады және мұндай кредиторлық қарыз қаржылық есептілікте қалай ескерілетініне қарамастан, шартта көзделген немесе заңда айқындалған мерзім ішінде реттелуге тиіс.
  6. Лицензия ізденуші лицензиарға аудитор тексерген және лицензиялау маусымының алдындағы 28 ақпандағы жағдай бойынша жұмысшыларға қатысты келесі жалпы қалдықтарды көрсететін Қызметкерлер тізімі кестесін дайындап, ұсынуы керек:
    - a) 31 желтоқсанға дейін жыл бойы кез келген уақытта жұмыс істеген; яғни 31 желтоқсанға тіркелген қызметкерлерді ғана емес, сонымен бірге жыл ішінде жұмыстан шығарылған қызметкерлерді де

көрсету;

- b) 31 желтоқсанға дейін бір жыл ішінде штатта болғанына қарамастан төленуі тиіс жалпы төлем балансы (яғни, жұмыстан шығарылған қызметкерлер үшін де қарыз сомалары көрсетілуі керек);
  - c) Мерзімі өткен қарыздың жалпы сомасы, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша қалған мерзімі өткен сома (28 ақпаннан бастап ауыстырылды);
  - d) Кейінге қалдырудың жалпы сомасы (**IX қосымшада** анықталғандай); және
  - e) Жалпы даулы сома (**IX қосымшада** анықталғандай).
7. 28 ақпандағы жағдай бойынша әрбір мерзімі өткен, кейінге қалдырылған немесе даулы сомаға қатысты түсіндірме комментариймен бірге мынадай ақпарат берілуі тиіс:
- a) Қызметкердің/жұмысшының Т.А.Ә.;
  - b) қызметкердің лауазымы (адам 28 ақпанға дейін бір жыл бойы жұмыспен қамтылғанына/қамтылмағанына байланысты емес);
  - c) жұмыстың басталған күні;
  - d) жұмыстың аяқталатын күні (тиісті жағдайларда);
  - e) Әрбір төленбеген элемент бойынша төлем күнін (мерзімдерін) қоса алғанда, мерзімі өткен сомалар және егер қажет болса, есеп айырысу күндерімен бірге 28 ақпаннан 31 наурызға дейінгі кезеңде белгіленген сомалар, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша (28 ақпаннан кейінге қалдырылған) кез келген кешіктірілген төлемдер;
  - f) Әрбір кейінге қалдырылған элемент бойынша төлемнің бастапқы және жаңа күнін (мерзімін) және тараптар арасында жазбаша келісім жасалған күнді қоса алғанда, кейінге қалдырылған сомалар; және;
  - g) Істерге сілтемелерді және барлық қатысушы тараптардың позицияларының қысқаша сипаттамасын қоса алғанда, даулы сомалар.
8. Лицензия ізденуші өз міндеттемелерін «Қызметкерлер тізімі» және «Қызметкерлер алдындағы кредиторлық қарызды өтеу кестесі» кестелеріне сәйкес «Қызметкерлер алдындағы кредиторлық қарыз» қаржылық есептілік балансының бабы мәнімен (тиісті жағдайларда) немесе бастапқы есепке алу деректерімен салыстыруға тиіс.
9. Лицензия ізденуші қызметкерлер алдындағы кредиторлық қарызға қатысты кестелердің толық, дәл және осы ережелерге сәйкес келетіндігін растауға тиіс. Бұл клуб басшылығының қысқаша мәлімдемесімен және лицензия алуға өтініш берушінің уәкілетті қол қоюшыларының қолымен расталуы керек.

Лицензиар қосымша ақпарат ұсынууды талап ете алады.

63-бап - Әлеуметтік қорлар және салық органдары алдында мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы

10. Лицензия ізденуші ағымдағы жылдың 31 наурызындағы жағдай бойынша лицензиялық маусымның алдындағы 28 ақпанға дейін төленуі тиіс барлық жұмыс істейтін адамдарға қатысты шарттық немесе нормативтік-құқықтық міндеттемелер нәтижесінде әлеуметтік/салық органдары алдында мерзімі өткен кредиторлық қарызы (**IX қосымшада** айқындалғандай) жоқ екенін дәлелдеуге тиіс.
11. Кредиторлық қарыз – бұл барлық жұмыспен қамтылған адамдарға қатысты шарттық немесе заңды міндеттемелер нәтижесінде әлеуметтік/салық органдарына тиесілі сомалар. Кредиторлық қарызға жеке табыс салығы, зейнетақы қорына төлемдер, әлеуметтік қамсыздандыру және осыған ұқсас төлемдер кіреді, бірақ олармен шектелмейді.
12. Лицензия ізденуші лицензиарға 28 ақпандағы жағдай бойынша аудитор тексерген лицензиялау маусымының алдындағы «**Әлеуметтік қорлар мен салық органдары бойынша кредиторлық қарыз кестесін**» келесі мәліметтерді көрсете отырып, ұсынуы керек:
- a) Әлеуметтік және салық органдарына төленуге жататын жалпы қалдық;
  - b) мерзімі өткен қарыздың жалпы сомасы, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша қалған мерзімі өткен сома (28 ақпаннан бастап ауыстырылды)
  - c) жалпы кейінге қалдырылған сома (**IX қосымшада** анықталғандай);
  - d) жалпы даулы сома (**IX қосымшада** анықталғандай); және
  - e) құзыретті органның шешім қабылдауына жататын жалпы сома (**IX қосымшада** айқындалғандай).
13. 28 ақпандағы жағдай бойынша әрбір мерзімі өткен, кейінге қалдырылған немесе даулы сомаға қатысты түсіндірме комментариймен бірге мынадай ақпарат берілуі тиіс:
- a) кредитордың атауы;
  - b) Әрбір төленбеген элемент бойынша төлем күнін (мерзімдерін) қоса алғанда, мерзімі өткен сомалар және егер қажет болса, есеп айырысу күндерімен бірге 28 ақпаннан 31 наурызға дейінгі кезеңде белгіленген сомалар, сондай-ақ 31 наурыздағы жағдай бойынша (28 ақпаннан кейінге қалдырылған) кез келген кешіктірілген төлемдер;
  - c) Әрбір кейінге қалдырылған элемент бойынша төлемнің бастапқы және жаңа күнін (мерзімін) және тараптар арасында жазбаша келісім жасалған күнді қоса алғанда, кейінге қалдырылған сомалар;

- d) Құзыретті органның шешіміне жататын сомалар және лицензия ізденушінің сұрау салуының қысқаша сипаттамасы; және
  - e) Істерге сілтемелерді және барлық қатысушы тараптардың позицияларының қысқаша сипаттамасын қоса алғанда, даулы сомалар.
14. Лицензия ізденуші әлеуметтік қорлар мен салық органдары алдындағы берешек кестесіндегі міндеттемелердің жалпы сомасын «Әлеуметтік қорлар мен салық органдары алдындағы кредиторлық қарыз» қаржылық есептілік балансының бабы мәнімен (тиісті жағдайларда) немесе бастапқы есепке алу деректерімен салыстыруға тиіс.
15. Лицензия ізденуші трансферттер кестесінің толық, дәл және осы ережелерге сәйкес келетіндігін растауы керек. Бұл клуб басшылығының қысқаша мәлімдемесімен және лицензия алуға өтініш берушінің уәкілетті қол қоюшыларының қолымен расталуы керек.

Лицензиар қосымша ақпарат ұсынуды талап ете алады.

64-бап - УЕФА мен лицензиарға қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы

1. Лицензия ізденуші лицензиялау маусымының алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша лицензиялау маусымының алдындағы 01 желтоқсанға дейін төленуге тиісті міндеттемелердің нәтижесінде УЕФА, ҚФФ және ҚКФЛ - ға қатысты мерзімі өткен кредиторлық қарызы (**Х қосымшасында** айқындалғандай) жоқ екенін дәлелдеуге тиіс.
2. Лицензиар хабарлаған мерзімге және нысанда лицензия іздеуші УЕФА, ҚФФ және ҚКФЛ алдындағы қарыздың жалпы сомасын, сондай-ақ мерзімі өткен қарыздың жоқтығын немесе болуын растайтын құжатты/салыстыру актісін дайындауы және ұсынуы тиіс (Ереженің XI қосымшасына сәйкес тиісті сома өтелуі керек, яғни ол толығымен төленуі немесе несие берушінің борышкер алдындағы міндеттемелері есебінен есептелуі керек).

65-бап - Лицензиялау туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтініш

1. Лицензия ізденуші 9-бапқа сәйкес лицензиар анықтағандай, футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссияның шешім қабылдау процесі басталғанға дейін жеті күн ішінде лицензиарға жазбаша өтініш беруі керек.
2. Лицензия ізденуші келесілерді растауы керек:
  - a) лицензиарға ұсынылған барлық құжаттар толық, дәл және осы Ережелерге сәйкес келетінін;
  - b) оның лицензиялау өтініміне немесе клубты лицензиялау критерийлерінің кез келгеніне қатысты қандай да бір елеулі өзгеріс немесе ұқсас оқиға болғанын/болмағанын;
  - c) алдыңғы аудиттелген жылдық қаржылық есептіліктің және қайта қаралған аралық қаржылық есептіліктің есепті күнінен бастап лицензия алуға өтініш берушінің қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін маңызды экономикалық маңызы бар қандай да бір оқиға немесе шарт болғанын/болмағанын (олай болса, басшылықтың мәлімдемелері бар хатта оқиға немесе жағдай туралы сипаттама және оның қаржылық салдарын бағалау немесе мұндай бағалау жүргізілмейтіні туралы мәлімдеме болуы керек);
  - d) өтініш беруші лицензияны сұрай ма, жоқ па, егер олай болмаса, тіркелген қатысушы немесе өтініш берушінің кез-келген бас компаниясы есептілік периметріне енгізілген лицензияны сұрай ма, әлде лицензиялау маусымының алдындағы 12 ай ішінде заңдарға немесе ережелерге сәйкес несие берушілерден қорғауды алды ма, жоқ па.
3. Лицензия ізденуші басшылығының мақұлдауы лицензия іздеушінің атқарушы органының атынан қол қоюымен расталуға тиіс.

66-бап - Қосымшалар

Осы Ережелердің барлық қосымшалары оның ажырамас бөлігі болып табылады.

67-бап - Тәртіптік рәсімдер

Осы ережелерді кез келген бұзушылық үшін ҚФФ осы Ережелердің **III қосымшасына және ҚФФ Тәртіптік Регламентіне** сәйкес санкциялар қолдана алады.

68-бап - Инспекциялар және тексерістер

1. Лицензиялау департаменті кез келген уақытта лицензия ізденушіге/лицензия иесіне инспекциялар мен тексерулер жүргізу құқығын өзіне қалдырады.
2. Талаптарға сәйкестікті тексерудің мақсаты - лицензия ізденушінің/лицензия иесінің өз міндеттемелерін орындағанына көз жеткізу.

69-бап - Бекіту, жою, толықтыру және күшіне ену

1. Осы Ереже ҚФФ Атқару комитетінің 2022 жылғы «26» қазандағы № 6/1 хаттамасымен бекітілді.
2. «ҚКФЛ» Қауымдастығы» ЗТБ жалпы жиналысының 2022.09.28 № 45 хаттамасымен келісілді.
3. Осы Ереже «Қазақстанның футбол федерациясы өткізетін жарыстарға қатысу үшін Қазақстан Республикасының футбол клубтарын сертификаттау жөніндегі Ережені» алмастырады, 2022 жылғы № 5/31 шығарылым.
4. Осы Ереже 2022 жылғы «01» желтоқсаннан бастап күшіне енеді.
5. Осы Қағидалардың орысша және қазақша нұсқаларын түсіндіруде қандай да бір алшақтықтар болған жағдайда, орысша нұсқасы басым күшке ие болады.

Ерекше жағдайларды ұсыну саясаты

1. ҚФФ Ерекше шарттар беру саясатына сәйкес келесідей жағдайларда ерекше шарттар бере алады:
  - а) Жағдайларға байланысты лицензия іздеушінің ұйымдық-құқықтық нысаны немесе корпоративтік құрылымы өзгерген жағдайда, Чемпионатқа қатысушылар үшін үш маусым, 1 Лига Біріншілігіне қатысушылар үшін екі маусым және **11-бапта** тұжырымдалған 2 Лигаға қатысушылар үшін бір маусым ережесін қолданбау;
  - б) ізденуші кредиторлық және дебиторлық қарыздар бойынша барлық міндеттемелерді міндетті түрде қабылдай отырып, қайта ұйымдастырылған (бірігу, қосылу, бөлу, бөліп алу, қайта құру) жағдайда Чемпионатқа қатысушылар үшін үш маусым, 1 Лига Біріншілігіне қатысушылар үшін екі маусым және **11-бапта** тұжырымдалған 2 Лигаға қатысушылар үшін бір маусым ережесін қолданбау.

II ҚОСЫМША:

Клубтарды лицензиялау жүйесін ерекше қолдану

1. Лицензиар клубтарды лицензиялау жүйесін ерекше қолданудың минималды критерийлерін анықтайды (**15-бапта** көрсетілгендей).
2. Лицензиар қажетті мерзімдерді белгілейді және бұл ақпаратты тиісті тұлғаларға хабарлайды.
3. Мүдделі клуб Лицензиарға қажетті құжаттамалық растамаларды ұсынуы керек, ол белгіленген ең төменгі стандарттарды сақтау бөлігінде клубты бағалауды орындайды және төменде көрсетілген құжаттаманы лицензиялау жөніндегі Комиссияның қарауына жібереді:
  - а) ҚФФ өткізетін тиісті жарыстарға қатысуға арнайы рұқсатты жазбаша сұрау салу;
  - б) айрықша қолдану рәсімі барысында Лицензиар сұратқан кез келген басқа құжаттар.
4. Лицензиялау жөніндегі Комиссия алынған құжаттама негізінде шешім қабылдайды және егер барлық белгіленген критерийлер сақталса және Лицензия ізденуші өзінің спорттық нәтижелері негізінде түпкілікті іріктеуден өткен болса, ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысуға арнайы рұқсат береді. Шешім Лицензия ізденушіге мәлімет ретінде жеткізіледі.

III ҚОСЫМША.

Осы Лицензиялау бойынша ережелердің талаптарын бзғаны үшін Тәртіптік санкцияларды қолдану туралы ереже

А. Жалпы ережелер

1. Осы Ереже «ҚФФ өткізетін жарыстарға қатысу үшін Қазақстан Республикасының футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі ережелердің» (бұдан әрі – «Ережелер»), «Стадиондар инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентінің» және ҚФФ және ҚФЛ-ның басқа да Регламенттерінің, Ережелерінің талаптарын орындамағаны үшін лицензия іздеушілерге/лицензия иелеріне санкциялар тізбесін және оларды қолдану тәртібін белгілейді.
2. Құқықтық, спорттық, әкімшілік-кадрлық және қаржылық өлшемдер бойынша Ережелердің талаптарын орындамағаны үшін футбол клубтарына мынадай санкциялар қолданылады:
  - а) ескерту;
  - б) сөгіс;
  - с) айыппұл;
  - д) ойыншылардың ауысуын (трансферін) тіркеуге тыйым салу;
  - е) ұпайларды алып тастау;
  - ф) келесі төменгі дивизионға/лигаға ауысу;
  - г) Лицензия иесінен лицензияны қайтарып алу.
3. Инфрақұрылымдық критерийлер бойынша Ережелердің талаптарын орындамағаны үшін футбол клубтарына мынадай санкциялар қолданылады:
  - 3.1. Лицензиялау жөніндегі ережелердің **23-бабының** және Стадиондардың инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентінің **6-40-баптарының** талаптарына сәйкес келмегені үшін:
    - а) Матчты белгілі бір стадионда көрермендерсіз өткізу;
    - б) белгілі бір стадионда матч өткізуге тыйым салу;
    - с) белгілі бір трибуналарды жабу;
    - д) 500 АЕК дейін айыппұл салу.
  - 3.2. Стадиондардың инфрақұрылымы бойынша ҚФФ регламентінің **1 б., 5-бабының** талаптарын орындамағаны үшін:
    - Матчты қарсылас алаңға ауыстыру және 3 (үпай) ұпай алып тастау;
  - 3.3. Клубқа Лицензиялау жөніндегі ережелердің **23-бабының 5-тармағында** көзделген ерекшелік берілген жағдайда, клубқа тәртіптік санкциялар қолданылмайды.

1-ескерту: Осы Ережеде көзделген санкцияларды футбол клубтарына қолдану футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссияның айрықша құзыреті болып табылады. Футбол клубтарына санкция клуб лицензия алуға үміткер жарыс маусымы басталғанға дейін де, клуб лицензия алған жарыс маусымы

ішінде де қолданылуы мүмкін.

2-ескерту: Матчты қарсылас алаңға ауыстырған жағдайда, **3.2-тармаққа** сәйкес барлық ұйымдастырушылық шығындарды жарыс күнтізбесіне сәйкес матчты ұйымдастырушы клуб көтереді;

3-ескерту: Клуб ағымдағы маусым ішінде Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімін орындаған жағдайда «3 (үш) ұпай алып тастау» санкциясының күші жойылуы мүмкін (жасанды жабыны бар алқаптар үшін).

В. Санкциялардың сипаттамасы

Ескерту - одан әрі бұзылған жағдайда санкция қолдану қаупімен ұштасқан тәртіптік ережелердің мазмұны туралы жазбаша ескерту.

Сегіс - құқық бұзушыға жіберілген айыптауды ресми түрде жазбаша түрде шығару.

Ойыншылардың ауысуын (трансферін) тіркеуге тыйым салу - клуб тыйым салудың тиісті кезеңінде ойыншыларды тіркеу құқығынан айырылады.

Матчты белгілі бір стадионда көрермендерсіз өткізу - клуб өз командасының ойындарын көрермендермен бірге белгілі бір стадионда өткізу құқығынан айырылады (сонымен қатар ҚФФ Тәртіптік Регламентін қараңыз).

Белгілі бір стадионда матч өткізуге тыйым салу - клуб өз командасының ойындарын көрермендермен бірге белгілі бір стадионда өткізу құқығынан айырылады (сонымен қатар ҚФФ Тәртіптік Регламентін қараңыз).

Айыппұл - осы Ережемен белгіленген жағдайда және тәртіпте қолданылатын ақшалай өндіріп алу. Айыппұл теңгемен жарияланып, төленеді.

Келесі төменгі дивизионға (лигаға) ауысу - клуб ҚФФ және ҚКФЛ жарыстарының құрылымына сәйкес келесі төменгі дивизионға (лигаға) ауысуы мүмкін.

Ұпайларын алып тастау - кез келген ағымдағы немесе алдағы жарыста клуб ұпайларын алып тастай алады.

Лицензия иесінен лицензияны қайтарып алу – ҚФФ ұйымдастыратын жарыстардың ағымдағы және/немесе болашағына қатысу құқығын беретін лицензияны қайтарып алу.

С. Бұзушылықтар және қолданылатын айыппұлдар тізбесі

1. Лицензиялау рәсімін бұзу:

- құжаттарды ұсыну мерзімдерін сақтамау:

- а) Чемпионат үшін 300 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- б) 1 Лига үшін 200 (екі жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- с) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

- Ережелермен көзделген инспекцияларды өткізуге шарттарды қамтамасыз етпеу:

- а) Чемпионат үшін 200 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл
- б) 1 Лига үшін 150 (жүз елу) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.
- с) 2 Лига үшін 50 (елу) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

2. ҚФФ өткізетін және лицензиялау жүйесін іске асыруға байланысты іс-шараларда (семинарлар, оқыту және/немесе өзге де іс-шаралар) лицензиялауға жауапты футбол клубы өкілдерінің, оның ішінде Лицензия ізденушінің қаржы қызметкерлерінің болмауы:

- а) Чемпионат үшін 300 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- б) 1 Лига үшін 200 (екі жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- с) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

3. Лицензия ізденушімен жалған ақпарат ұсыну;

- а) Чемпионат үшін 700 (жеті жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- б) 1 Лига үшін 500 (бес жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- с) 2 Лига үшін 300 (үш жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

4. Клуб құрылымындағы кез келген өзгерістер, қызметкерлердің санын қысқарту/көбейту туралы уақтылы хабардар етпеу:

- а) Чемпионат үшін 300 (үш жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- б) 1 Лига үшін 200 (екі жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- с) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

5. Лицензия ізденушінің/лицензия иеленушінің бес критерий (спорттық, инфрақұрылымдық, кадрлық және әкімшілік, құқықтық, қаржылық) бойынша талаптарды орындамауы немесе сәйкес келмеуі:

- а) Чемпионат үшін 500 (бес жүзге) дейін АЕК мөлшеріндегі айыппұл;
- б) 1 Лига үшін 300 (үш жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл;
- с) 2 Лига үшін 100 (бір жүз) дейін АЕК мөлшерінде айыппұл.

6. Бұзушылық үшін санкциялар салу біріктірілуі мүмкін, яғни кез келген бұзушылық үшін заң органдарының шешіміне байланысты бірнеше санкциялар қолданылуы мүмкін.

Д. Санкцияларды қолдану тәртібі

1. Жіберілген бұзушылықтарды бес критерий бойынша түзету мерзімдерін, сондай-ақ санкцияларды лицензиялау жөніндегі комиссия және апелляциялық комиссия Ережелердің тиісті критерийін орындау үшін объективті мүмкіндіктер мен шарттарды ескере отырып белгілейді.
2. Ереженің талаптарын бұзған Лицензия ізденуші/лицензия иесі лицензиялау жөніндегі менеджерден шешім қабылданғаннан кейін 3 жұмыс күні ішінде, қалыптасқан жағдайдың түзетілуі тиіс мерзімін және футбол клубы өзінің санкция беруі тиіс тәсілдерін көрсете отырып, қойылатын талаптарды орындау жағдайы бойынша заңды органның санкция салғаны туралы ресми хабарлама алады.
3. Футбол клубтарына санкция клуб лицензия алуға үміткер жарыс маусымы басталғанға дейін де, клуб лицензия алған жарыс маусымы ішінде де қолданылуы мүмкін.
4. Футбол клубтарына санкция қолдану туралы шешім қабылдаған тиісті заң органы белгілеген мерзімде айыппұлдарды төлемеген жағдайда, Лицензиялау жөніндегі комиссия осы Ережеде аталған санкциялардың бірін қолдануға құқылы.
5. Заң органдары салған айыппұлдарды төлеуді футбол клубы хабарлама алғаннан кейін санкцияны қолданған тиісті органдар белгілеген мерзімде ҚФФ есеп айырысу шотына жүргізеді.
6. Заңды органның футбол клубтарына салған санкцияларының орындалуын бақылауды Лицензиялау жөніндегі комиссия жүзеге асырады.
7. Лицензиялау жөніндегі комиссияның футбол клубтарына санкциялар қолдану туралы шешімдері осы Ережемен белгіленеді және Апелляциялық комиссияға шағым жасалуы мүмкін. Лицензиялау жөніндегі комиссияның жоғарыда көрсетілген шешімдеріне шағымдану **V қосымшада** белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.
8. Апелляциялық комиссияның футбол клубтарына осы Ережеде белгіленген санкцияларды қолдану туралы шешімдері түпкілікті болып табылады.
9. Лицензия ізденушінің ҚФФ-дан шешім қабылдау туралы хабарлама алғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорттық төрелік сотына Апелляциялық комиссияның шешіміне шағымдануға құқығы бар.

Осы Ережеде көзделген санкцияларды футбол клубтарына қолдану футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссияның айрықша құзыреті болып табылады. Футбол клубтарына санкция клуб лицензия алуға үміткер жарыс маусымы басталғанға дейін де, клуб лицензия алған жарыс маусымы ішінде де қолданылуы мүмкін.

IV ҚОСЫМША - Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссия туралы ереже

1. Футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссия (бұдан әрі – ҚФФ лицензиялау жөніндегі комиссия) сертификаттау жөніндегі шешімдерді қабылдайтын ҚФФ-ның заң органы болып табылады.
2. Лицензиялау комиссиясы - ФИФА, УЕФА және ҚФФ ұйымдастыратын жарыстарға қатысу үшін футбол клубтарына лицензия беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдайтын тәуелсіз бірінші инстанция органы. Лицензиялау жөніндегі комиссия футбол клубтарына лицензия беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдау процесінің объективтілігі мен ашықтығына кепілдік береді, барлық қажетті дағдылары мен біліктілігі бар тұлғалардың футбол клубтарының қызметіне бағалау жүргізеді, сондай-ақ футбол клубтарының қызметін бағалаудың қағидаттары мен әдістемелерінің біркелкілігін қамтамасыз етеді және сертификаттау жөніндегі ҚФФ ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік санкциялар қолданады.
3. Лицензиялау жөніндегі комиссия белгіленген мерзімде өтініш беруші берген лицензия құжаттары мен футбол клубтарын Лицензиялау департаментінің есебі негізінде шешімдер қабылдайды.
4. Лицензиялау жөніндегі комиссия өз қызметінде ҚФФ Жарғысын және ішкі құжаттарын, ФИФА, УЕФА Жарғыларын, Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ осы Қағидаларды басшылыққа алады.
5. Лицензиялау жөніндегі комиссияның мүшелері ҚФФ Жарғысында белгіленген тәртіппен тағайындалады. Мүшелердің өкілеттік мерзімі 4 жылды құрайды.
6. Лицензиялау жөніндегі комиссияны төраға, ал ол болмаған кезде төрағаның орынбасары басқарады.
7. Лицензиялау жөніндегі комиссия келесі мақсаттарда құрылады:
  - a. өтініш берушіге ҚФФ/УЕФА лицензиясын беру немесе беруден бас тарту туралы шешімдер қабылдау;
  - b. лицензияланатын клубтардың қызметін бағалаудың нақты рәсімін ұйымдастыру;
  - c. лицензия беру жөніндегі шешімдерді қабылдау процесінің объективтілігі мен ашықтығы кепілдіктерін қамтамасыз ету;
  - d. барлық қажетті дағдылары және біліктіліктері бар тұлғалардың клуб қызметін бағалауды жүргізу сондай-ақ УЕФА клубтық жарыстарына қатысуға рұқсат етілген барлық клубтардың қызметін бағалаудың қағидаттары мен әдістемелерінің біркелкілігін қамтамасыз ету

- е. лицензия иесіне лицензияны қайтарып алу туралы шешім қабылдау;
  - ф. лицензиялау жөніндегі ҚФФ ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік санкция қолдану.
8. Лицензиялау жөніндегі комиссияның құрамында кемінде 6 адам болуы тиіс. Шешім қабылдауға арналған кворум - кемінде 3 адам. Дауыстар тең болған жағдайда төрағалық етушінің дауысы шешуші дауыс болады.
  9. Лицензиялау жөніндегі комиссияның мүшелері болып тағайындалған адамдарды Лицензиялау жөніндегі менеджер тағайындауға, Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның құрамына кіруге болмайды. Өз міндеттерін орындау кезінде жоғарыда аталған адамдар бейтарап әрекет етуі керек.
  10. Лицензиялау жөніндегі комиссия мүшелері бір мезгілде ҚФФ немесе ҚКФЛ-ға кіретін кез келген клубтың басшы құрамының құрамына кіре алмайды.
  11. Лицензиялау жөніндегі комиссияның Төрағасы немесе Төрағасының орынбасары болып білікті заңгерлер тағайындалады.
  12. Комиссия құрамына міндетті түрде Қазақстан Республикасының Аудиторлар палатасы немесе Қазақстан Республикасының Кәсіби бухгалтерлер палатасы мойындаған біліктілігі бар екі білікті заңгер және екі білікті қаржы сарапшысы енгізілуге тиіс. ҚФФ лицензиялау жөніндегі комиссия мүшелерінің кәсіби даярлығына, жұмыс өтіліне қойылатын біліктілік талаптарын белгілеуге құқылы
  13. Лицензиялау жөніндегі комиссия осы ережелерге сәйкес Футбол клубтарын лицензиялау мәселелері бойынша Лицензиялау департаменті ұсынған құжаттардың негізінде ҚФФ белгілеген құжаттарды тапсыру мерзімдерін ескере отырып, яғни УЕФА-ға лицензиялық шешімдер тізімін ұсыну мерзіміне дейін кемінде күнтізбелік 10 күн ішінде лицензия беру немесе беруден бас тарту туралы шешім қабылдайды
  14. Лицензиялау комиссиясының мүшелері тәуелсіздік және құпиялылық туралы келісімге қол қоюы керек. Лицензиялау жөніндегі комиссияның кез келген мүшесі, егер ол немесе оның кез келген отбасы мүшелері лицензия іздеуші/лицензия иесі үшін акционермен, демеушімен, серіктесімен, кеңесшісімен және т.б. туыстық байланыста болса, мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда автоматты түрде дауыс беруден бас тартуы тиіс.
  15. Лицензиялау жөніндегі комиссияда есепке алу мен есептілік осы Ережелерге және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұйымдастырылады және жүргізіледі.
  16. Осы Ережеде көрсетілмеген барлық нәрселерде (оның ішінде рәсімдік ережелерде) Лицензиялау жөніндегі комиссия өз қызметінде ҚФФ Тәртіптік регламентінде белгіленген ҚФФ заң органдары үшін жалпы ережелерді басшылыққа алады.

V ҚОСЫМША: Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия туралы ереже

1. Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия (бұдан әрі – Апелляциялық комиссия) Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімдеріне берілген апелляцияларды қарайтын ҚФФ заң органы және апелляциялық сатыдағы тәуелсіз орган болып табылады.
2. Апелляцияны келесілер ғана бере алады:
  - а) бірінші сатыдағы органнан бас тартқан жауап алған лицензия іздеуші;
  - б) футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссия лицензиясын қайтарып алған лицензия іздеуші; немесе
  - с) Лицензиялау департаменті.
3. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияға, егер жарияланған санкция келесідей түрлердің бірі болмаса, Лицензиялау жөніндегі комиссия қабылдаған кез келген шешімге шағым жасалуы мүмкін:
  - Ескерту.
  - Сөгіс.
4. Апелляциялық комиссия өз қызметінде ҚФФ Жарғысын және ішкі құжаттарын, ФИФА, УЕФА Жарғыларын, Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ осы Ережелерді басшылыққа алады.
5. Осы ережеде көрсетілмеген барлық нәрселерде (оның ішінде рәсімдік ережелер) Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия өз қызметінде ҚФФ Тәртіптік регламентінде белгіленген ҚФФ заң органдары үшін жалпы ережелерді басшылыққа алады.
6. Апелляциялық комиссияның мүшелері ҚФФ Жарғысында белгіленген тәртіппен тағайындалады. Мүшелердің өкілеттік мерзімі 4 жылды құрайды. Апелляциялық комиссияның құрамы - кемінде 6 адам. Шешім қабылдау үшін кворум төрағаны қоса алғанда кемінде 3 адамды құрайды (ол болмаған жағдайда оның атынан төрағаның орынбасары жауап береді). Дауыстар тең болған жағдайда төрағалық етушінің дауысы шешуші дауыс болады. Мүшелердің өкілеттік мерзімі 4 жылды құрайды.

7. Апелляциялық комиссияны төраға, ал ол болмаған кезде төрағаның орынбасары басқарады.
8. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның мүшелері болып тағайындалған адамдарды Лицензиялау жөніндегі менеджер тағайындауға, ҚФФ, ҚКФЛ әкімшілік аппаратына және Футбол клубтарын лицензиялау жөніндегі комиссияның құрамына, сондай-ақ ҚФФ Жарғысына сәйкес құрылған кез келген басқа органға немесе Комитетке кіруге болмайды. Өз міндеттерін орындау кезінде жоғарыда аталған адамдар бейтарап әрекет етуі керек.
9. Апелляциялық комиссияның Төрағасы немесе Төрағасының орынбасары болып білікті заңгерлер тағайындалады.
Комиссия құрамына міндетті түрде Қазақстан Республикасының Аудиторлар палатасы немесе Қазақстан Республикасының Кәсіби бухгалтерлер палатасы мойындаған біліктілігі бар екі білікті заңгер және екі білікті қаржы сарапшысы енгізілуге тиіс.
10. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның мүшелері өздерінің клубтарға тәуелсіз екендерін мәлімдеуі тиіс. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияға кіретін тұлғалар тәуелсіздік және құпиялылық туралы келісімге қол қоюлары тиіс. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның кез келген мүшесі, егер ол немесе оның кез келген отбасы мүшелері лицензия іздеуші/лицензия иесі үшін акционермен, демеушімен, серіктесімен, кеңесшісімен және т.б. туыстық байланыста болса, мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда автоматты түрде дауыс беруден бас тартуы тиіс.
11. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия мүшелері бір мезгілде ҚФФ немесе ҚКФЛ-ға кіретін кез келген клубтың басшы құрамының құрамына кіре алмайды.
12. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссия Лицензиялау жөніндегі комиссия мен Футбол клубтары қабылдаған тиісті шешімдерді бекіту мақсатында құрылады және келесі өкілеттіктерге ие болады:
  - a) шағымдарды қанағаттандыру, шағымданған шешімдердің күшін жою және қабылданған санкциялардың күшін жою;
  - b) апелляцияны ішінара қанағаттандыру, тек шағымданған шешімдердің күшін жою;
  - c) шағымданатын шешімдерді шағымданушы жол берген бұзушылықтарды аз көлемде мойындайтын шешімдермен ауыстыру және/немесе жол берілген бұзушылықтарға байланысты санкцияларды жеңілдету;
  - d) істі немесе оның бір бөлігін футбол клубтарын Лицензиялау жөніндегі комиссияның қосымша қарауына қайтару
  - e) комиссияның өз қалауы бойынша мәселені объективті және әділ шешу үшін орынды деп таныған кез келген шараларды қабылдау.
13. Лицензия ізденуші/лицензия иесі (немесе оның өкілі) Комиссияның оған лицензия беруден бас тарту/лицензияны қайтарып алу немесе Апелляциялық комиссияға айыппұл санкцияларын салу туралы шешіміне шағымдануға құқылы.
14. Апелляциялық шағым Лицензиялау департаменті арқылы жолданады. Апелляциялық шағымды жіберу Лицензиялау жөніндегі комиссия шешім шығарғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде жүзеге асырылады.
15. Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешіміне шағымданған кезде өтініш беруші/лицензия иесі апелляциялық шағымда шағымдану үшін бір немесе бірнеше негізді көрсетуге міндетті. Апелляциялық шағымды өтініш беруші/лицензия иесі Лицензиялау жөніндегі комиссияның шешімін алғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде ҚФФ мекенжайының ресми электрондық мекенжайына тапсырыс хатпен не электрондық хатпен жіберуге тиіс.
16. Апелляциялық шағымда келесі мәліметтер болуы тиіс:
  - Апелляциялық комиссияның толық атауы;
  - Апелляциялық шағымды беруші тұлғаның атауы, орналасқан орны;
  - Лицензиялау жөніндегі комиссияның шағымданатын шешімін көрсету (сілтеме жасау);
  - Апелляцияның негіздемесі, лицензия іздеуші/лицензия иесінің дәлелдері;
  - Лицензия іздеуші/лицензия иесінің өтініші;
  - Апелляциялық шағымға қоса ұсынылған құжаттардың тізбесі;
  - Апелляциялық жарнаның төленгенін растайтын төлем құжаты;
  - Апелляциялық шағымға уәкілетті тұлға не лицензия ізденушінің/лицензия иесінің өкілі (сенімхат бойынша) қол қояды.
17. Егер апелляциялық шағымды лицензия ізденушінің/лицензия иесінің өкілі берсе, онда өкілдің өкілеттігін куәландыратын сенімхат қоса берілуге тиіс.
18. Егер апелляциялық шағым осы Ережелердің рәсімдік талаптарына сәйкес келмесе, Апелляциялық комиссия шағымды қараусыз қалдырады, ол туралы кемшіліктерді түзету үшін мерзім белгіленетін ұйғарым шығарады. Белгіленген мерзімде кемшіліктер жойылған кезде Апелляциялық комиссия апелляциялық шағымды мәні бойынша қарайды. Егер Апелляциялық комиссияның нұсқаулары белгіленген мерзімде орындалмаса, апелляциялық шағым лицензия іздеушісіне/лицензия иесіне (немесе оның өкіліне) қайтарылады және қарауға жатпайды.
19. Апелляциялық комиссия Лицензиялау департаменті дайындаған және жіберген құжаттар бойынша апелляциялық шағымды қарайды. Апелляциялық комиссия Лицензиялау жөніндегі комиссияның

шешімі және өтініш беруші оның апелляцияға жазбаша сұрау салуында және белгіленген мерзімде ұсынған барлық жол берілетін дәлелдемелер негізінде шешім қабылдайды.

20. Апелляциялық комиссияның отырысы қажеттілігіне қарай өткізіледі (апелляциялық шағымдардың түсуі).
21. Лицензиялау жөніндегі апелляциялық комиссияның отырыстары жабық болып табылады.
22. Егер отырысқа Төраға және/немесе Төрағаның орынбасары және Төраға орынбасарын қоса алғанда, Апелляциялық комиссияның кемінде 3 өзге мүшесі қатысса, шешім қабылдауға арналған кворумды құрайды.
23. Апелляциялық комиссияның шешімі отырысқа қатысып отырған Апелляциялық комиссия мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады. Дауыстар тең болған кезде төрағалық етушінің дауысы шешуші болып табылады. Лицензиялау жөніндегі Апелляциялық комиссия қабылдайтын шешімдер барлық мүдделі тараптар үшін түпкілікті және міндетті болып табылады.
24. Лицензия ізденушінің ҚФФ-дан шешім қабылдау туралы хабарлама алғаннан кейін күнтізбелік 7 (жеті) күн ішінде Лозанна қаласындағы (Швейцария) Спорттық төрелік сотына Апелляциялық комиссияның шешіміне шағымдануға құқығы бар. CAS дәлелді шешімі 31 мамырдан кешіктірілмей берілуі керек.
25. Апелляциялық комиссияның шешімі оларды даулайтын тарапқа зиян келтіре отырып өзгертілмейді.
26. Апелляцияға жүгінген өтініш беруші/лицензия иесі оны беруге және қарауға байланысты шығыстарды көтереді. ҚФФ есеп айырысу шотына 500 АЕК мөлшерінде апелляциялық жарна аударылады (енгізіледі). Апелляциялық жарнаны төлемей апелляция қарауға қабылданбайды (апелляциялық жарнаны төлеу туралы түбіртектегі көшірмесі апелляциялық шағыммен бірге жіберілуі тиіс). Егер апелляция берілген сәттен бастап 24 сағат өткеннен кейін кері қайтарылса, апелляциялық жарна қайтарылмайды. Апелляция толық немесе ішінара қанағаттандырылған жағдайда апелляциялық жарна өтініш берушіге толық мөлшерде қайтарылады. Егер апелляция негізсіз деп саналса және қабылданбаса, онда шығындар мен шығындар апелляциялық жарнаға қосымша төленеді.

VI ҚОСЫМША:

Аудитор жүргізетін аудитор мен бағалау рәсімдерін айқындау.

А. Қағида

1. Аудитор тәуелсіз болуы керек және Халықаралық бухгалтерлер федерациясының (International Federation of Accountants – IFAC) бухгалтерлерінің Кәсіби этика кодексіне сәйкес келуі керек (66-бапты және IX қосымшаны қараңыз).
2. Аудитор тиісті IFAC мүше органдарының бірінің мүшесі болуы керек. Егер лицензия іздеушінің аумағында IFAC мүшесі болмаса, лицензия ізденуші тәуелсіз аудиторды – Қазақстан Республикасы Аудиторлық палатасының мүшесін пайдалануға міндетті.

В. Бағалау рәсімдері

1. Аудитор есепті кезеңдегі қаржылық есептілікке аудит жүргізуі керек.

Премьер-Лига:

30 қыркүйек күнгі есепті кезеңдегі 9 айдағы қаржылық есептілік/есепті кезеңдегі қаңтар-қыркүйек айлары/

Бірінші Лига және Екінші Лига:

31 желтоқсан күнгі есепті кезеңдегі 12 айдағы қаржылық есептілік/есепті кезеңдегі қаңтар-желтоқсан айлары/

2. Аудиторлық қорытынды келесілерді қамтуы тиіс:

а) Аудиттің Халықаралық аудит стандарттарына немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе аудит практикасына сәйкес жүргізілгенін растайтын мәлімдеме, егер олар, ең болмағанда, Халықаралық аудит стандарттарының талаптарына сәйкес келсе; және

б) Лицензиялау туралы шешім қабылдау үшін негіз қалыптастыру үшін жылдық қаржылық есептілікпен бірге лицензиарға ұсынылуы тиіс.

3. Аудитор, егер бар болса, қосымша ақпаратты және/немесе қайта тұжырымдалған қаржылық есептілікті бағалауы керек Анықталған фактілер туралы аудиторлық қорытынды:.

а) лицензиар тағайындаған процедураларды және олардың әрқайсысына қатысты қорытындыларды сипаттауы тиіс;

б) бағалау ISRS 4400 немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе тәжірибеге сәйкес келісілген процедураларға сәйкес жүргізілгенін растайтын мәлімдемені қосуы тиіс, егер олар кем дегенде ISRS 4400 талаптарына сәйкес келсе; және

с) Лицензиялау туралы шешім қабылдау үшін қосымша ақпаратпен бірге лицензиарға ұсынылуы тиіс.

4. Жоғарыдағы В.2-тармағына 1-тармақта айқындалғаннан басқа қаржылық ақпаратты аудитор бағалай алады. Бұл жағдайда аудиторлық қорытынды: бағалау жүргізілгенін растайтын мәлімдемені қамтуы керек не болмаса:

а) ISRS 4400 немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе тәжірибеге сәйкес келісілген процедуралар

- арқылы, егер олар кем дегенде ISRS 4400 талаптарына сәйкес келсе; немесе
- b) 3400 халықаралық кепілдік міндеттемелерінің стандарттарына (ISAE) немесе тиісті ұлттық стандарттарға немесе тәжірибеге сәйкес болашақ қаржылық ақпаратты (егер қажет болса) бағалау үшін, егер олар кем дегенде ISAE 3400 талаптарына сәйкес келсе; және
  - c) Лицензиялау туралы шешімнің негізін қалыптастыру үшін тиісті құжаттамамен бірге лицензиарға ұсынылуы керек.

VII ҚОСЫМША:

Қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашуға қойылатын талаптар

A. Қағида

1. Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының және №2 ұлттық қаржылық есептілік стандарттарының (шағын және орта кәсіпорындар үшін қаржылық есептілік стандарты) бухгалтерлік есеп жүргізу практикасының талаптарына қарамастан, осы Ережелерде белгіленген ең төменгі талаптар, лицензия іздеушілерді / иелерін лицензиарға **58-бапқа және 65-бапқа** сәйкес қаржылық ақпараттың белгілі бір ең төменгі көлемін беруге міндеттейді.
2. Қаржылық есептіліктің әрбір компоненті нақты белгіленуі керек. Ұсынылған деректердің дұрыс түсінілуін қамтамасыз ету үшін келесі ақпарат қаржылық есептілікте көрінетін жерде орналасуы және қажет болған жағдайда қайталануы тиіс:
  - a) топтың атауы (және басқару және меншік құрылымы), есеп беретін ұйымның (ұйымдардың) заңды және нақты мекенжайы, сондай-ақ алдыңғы есепті күннен кейінгі осы мәліметтердегі кез келген өзгерістер;
  - b) Жеке лицензия іздеушінің/лицензиаттың қаржылық ақпараты заңды тұлғалар тобын немесе заңды тұлғалардың кез келген басқа комбинациясын, сондай-ақ кез келген осындай топтың немесе комбинацияның құрылымы мен құрамының сипаттамасын қамти ма, қамтымайды ма;
  - c) Есептіліктің ресми жабылу күні және қаржылық ақпарат берілген кезең (ағымдағы және салыстырмалы ақпарат үшін); және
  - d) есептілік ұсынылған валюта.
3. Егер жылдық қаржылық есептілік **VII қосымшада** көрсетілген ақпаратты ашатын талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия іздеуші лицензиарға келесілерді ұсынуы керек:
  - a) **VII қосымшада** көрсетілген ақпаратты ашатын талаптарына сәйкес келетін осымша ақпарат;
  - b) қайта есептелген қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.

B. БАЛАНСТЫҚ ЕСЕП

1. Баланс баптарының мазмұнына қойылатын минималды талаптар төменде берілген.

АКТИВТЕР

Қысқа мерзімді активтер

- I. Ақшалай қаражат және олардың эквиваленттері
- II. Ойыншылардың трансфері бойынша дебиторлық берешек
- III. Топ ұйымдарының және басқа да байланысты тараптардың дебиторлық берешегі
- IV. Басқа дебиторлық берешек
- V. Салық активтері
- VI. Тауарлық-материалдық қорлар
- VII. Басқа қысқа мерзімді активтер

Ұзақ мерзімді активтер

- I. Негізгі қаражат
- II. Материалдық емес активтер - ойыншыларды тіркеу
- III. Материалдық емес активтер - басқа
- IV. Ойыншылардың трансфері бойынша дебиторлық берешек
- V. Топ ұйымдарының және басқа да байланысты тараптардың дебиторлық берешегі
- VI. Салық активтері
- VII. Инвестициялық міндеттемелер
- VIII. Басқа ұзақ мерзімді активтер

ПАССИВТЕР

Қысқа мерзімді міндеттемелер

- I. Банктік овердрафтар
- II. Банктік кредиттер және басқа қарыздар
- III. Топ ұйымдары мен басқа да байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек
- IV. Ойыншылардың трансферіне байланысты кредиторлық берешек
- V. Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек
- VI. Әлеуметтік қорлар және салық органдары алдындағы кредиторлық берешек
- VII. Болашақ кезеңдердің табысы
- VIII. Басқа салықтық міндеттемелер
- IX. Басқа ағымды кредиторлық берешектер
- X. Қысқа мерзімді резервтер
- XI. Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер

Ұзақ мерзімді міндеттемелер

- I. Банктік кредиттер және басқа қарыздар
- II. Топ ұйымдары мен басқа да байланысты тараптар алдындағы кредиторлық берешек
- III. Трансферлерге байланысты кредиторлық берешек
- IV. Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек
- V. Әлеуметтік қорлар және салық органдары алдындағы кредиторлық берешек
- VI. Болашақ кезеңдердің табысы
- VII. Басқа салықтық міндеттемелер
- VIII. Басқа кредиторлық берешектер
- IX. Ұзақ мерзімді резервтер
- X. Басқа ұзақ мерзімді активтер

Таза активтер/міндеттемелер

Таза активтер/міндеттемелер

Меншікті капитал

Жарғылық/Акционерлік капитал
Қайта бағалау резерві
Басқа резервтер
Бөлінбеген кіріс/(жабылмаған шығын)

2. Басшылық баланста және Ескертпелерде мақалаларды ұсынуды орынды деп санауы мүмкін.

С. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫЛАР ТУРАЛЫ ЕСЕП

1. Қаржылық нәтижелер туралы есептің баптарын ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген.

Кірістер

- I. Билеттерді сату
- II. Демеушілік және жарнама
- III. Көрсетілімге құқық
- IV. Коммерциялық қызмет
- V. УЕФА-ның бірлескен төлемдері мен жүлде қаражаты
- VI. Ұлттық футбол органынан немесе үкіметтен гранттар/субсидиялар
- VII. Басқа операциялық кірістер

VIII. Барлық кірістер (I -ден VII дейінгі сома)

Шығындар

- IX. Материалдарды/қорларды сатуға шығындар
- X. Қызметкерлерге (ойыншыларға және басқа қызметкерлерге) төлем жүргізу шығындары
- XI. Негізгі құралдардың
- XII. Материалдық емес активтердің амортизациясы және құнсыздануы (ойыншыларды тіркеуді қоспағанда)
- XIII. Басқа операциялық шығындар

XIV. Барлық шығындар (IX бастап XIII дейінгі сома)

Ойыншыларды тіркеу

XV. Ойыншыларды тіркеудің амортизациясы және құнсыздануы

XVI. Ойыншыларды тіркеуден шығып кетуден пайда/шығын

XVII. Басқа трансфеттік кірістер/шығындар

XVIII. Ойыншыларды тіркеуден келетін жалпы нәтиже (XV және XVII заттарының сомасы)

Басқа

XIX. Негізгі қызметтен пайда/шығын

XX. Негізгі құралдардың шығуынан пайда / шығын

XXI. Қаржылық кірістер

XXII. Қаржылық шығындар

XXIII. Салықтық кірістер

XXIV. Салықтық шығындар

Таза нәтиже (VIII, XIV, XVIII және XIX-XXIV заттарының сомасы)

2. Басшылық баланста немесе/және Ескертпелерде мақалаларды ұсынуды орынды деп санауы мүмкін.

D. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

1. Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп төменде көрсетілгендей бөлек жіктелген қаржы кезеңіндегі ақша қаражаттарының қозғалысын көрсетуі керек:

a) Операциялық қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Операциялық қызмет - бұл ұйымның негізгі кіріс қызметі, сондай-ақ инвестициялық немесе қаржылық қызмет болып табылмайтын басқа да қызмет. Демек, олар әдетте таза нәтижені анықтауға кіретін операциялар мен басқа оқиғалардың нәтижесі болып табылады. Осылайша, бұл әдетте таза пайда немесе шығын есебіне кіретін операциялар мен басқа оқиғалардың нәтижесі болып табылады.

Ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген:

i. Операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың таза түсімдерінің/шығуларының сомасы

b) Инвестициялық қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Инвестициялық қызмет - бұл ұзақ мерзімді активтерді сатып алу және сату (ойыншыларды тіркеуді қоса алғанда) және ақша қаражаттарының баламаларына кірмейтін басқа инвестициялар. Есеп беруші субъект инвестициялық қызметтен туындайтын жалпы ақшалай түсімдердің және жалпы ақшалай төлемдердің әрбір негізгі санаты туралы жеке есеп беруге тиіс.

Ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген:

i. Ойыншылардың тіркеулерін сатып алудан / сатудан ақшалай түсімдер / шығулар

ii. Негізгі құралдарды сатып алудан / сатудан ақшалай түсімдер / шығулар

iii. Инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың басқа түсімдері / шығулары

c) Қаржылық қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Қаржылық қызмет - бұл енгізілген акционерлік капитал мен есеп беретін ұйымның қарыз қаражаттарының мөлшері мен құрамының өзгеруіне әкелетін қызмет. Ұйым қаржылық қызметтен туындайтын жалпы ақшалай түсімдер мен жалпы ақшалай төлемдердің әрбір негізгі класы бойынша жеке есеп беруі керек.

Ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар төменде көрсетілген:

i. Қарыздар бойынша ақшалай қаражаттың түсуі/шығуы - акционерлер және байланысты тараптар

ii. Қарыздар бойынша ақшалай қаражаттың түсуі/шығуы - қаржылық мекемелер

iii. Капиталды/ меншікті капиталды ұлғайтудан түскен ақшалай қаражат түсімдері

iv. Иелеріне / акционерлеріне төленген дивидендтерден ақшалай қаражаттың шығуы

v. Қаржылық қызмет нәтижесінде ақша қаражатының өзге де түсімдері/шығулары

d) Басқа қызметтен болатын ақшалай қаражаттың қозғалысы

Алынған және төленген пайыздар мен дивидендтерден туындайтын ақша ағындары бөлек ашылуы керек. Олардың әрқайсысы кезеңнен кезеңге операциялық, инвестициялық немесе қаржылық қызмет ретінде дәйекті түрде ашылуы керек.

Кірістерге салық салу нәтижесінде пайда болатын ақша ағындары бөлек ашылуы керек және егер олар тиісті түрде анықталмаса және қаржылық немесе инвестициялық қызмет ретінде нақты анықталмаса, операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары ретінде жіктелуі керек.

2. Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының компоненттері ашылуы керек және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептегі сомаларды баланста көрсетілген баламалы баптармен салыстыру ұсынылуы керек.

Е. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТУЛЕР

1. Жылдық қаржылық есептілікке ескертпелер жүйелі түрде ұсынылуы керек. Бухгалтерлік баланстағы, кірістер мен шығыстар туралы есептегі және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептегі әрбір баптың ескертулердегі кез келген тиісті ақпаратқа айқас сілтемелері болуы керек. Ескертулерде ақпаратты ашуға қойылатын минималды талаптар:

а) Есептік саясат

Қаржылық есептілікті дайындау негізі және қолданылатын есеп саясатының негізгі принциптерінің қысқаша мазмұны.

б) Негізгі қаражат

Материалдық активтердің әр класы жеке-жеке ашылуы керек, мысалы, мүлік, стадион және жабдық, сондай-ақ пайдалану құқығы бар активтер.

Материалдық активтердің әрбір санаты үшін келесілер ашылуы тиіс:

- i. кезеңнің басы мен аяғындағы жалпы баланстық құн және жинақталған амортизация (құнсызданудан жинақталған шығындармен бірге) ; және
- ii. Қайта бағалау нәтижесінде кезең ішінде қосу, шығару, ұлғаю немесе кему, кезең ішінде пайда мен залал туралы есепте танылған құнсызданудан болған кез келген залал, кезең ішінде пайда мен залал туралы есепте қалпына келтірілген құнсызданудан болған кез келген залал және амортизация көрсетілген кезеңнің басындағы және соңындағы баланстық құнды салыстыру.

Пайдаланылған амортизация әдістері мен пайдалы қызмет мерзімдері (немесе амортизация нормалары) есеп саясатының ескертпелерінде ашылуы керек.

с) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтердің әр санаты бөлек ашылуы керек, мысалы, ойыншыларды тіркеу, іскерлік бедел және басқа материалдық емес активтер.

Материалдық емес активтердің әр санаты үшін келесі ақпарат ашылуы керек:

- i. кезеңнің басы мен аяғындағы жалпы баланстық құн және жинақталған амортизация (құнсызданудан жинақталған шығындармен бірге) ; және
- ii. Кезең ішіндегі пайда мен залал туралы есепте танылған құнсызданудан болған залалдар және амортизация нәтижесінде кезең ішінде кез келген азайтуларды, шығаруларды, қосуларды көрсете отырып, кезеңнің басындағы және соңындағы баланстық құнды салыстыру.

Ойыншыларды тіркеу кезінде есепке алуға қойылатын талаптар туралы қосымша ақпаратты **IX қосымшадан** қараңыз.

д) Салынған кірістер және активтер

Есеп беруші ұйым келесілерді ашуы керек:

- i. меншік құқығына шектеулердің болуы және сомалары, сондай-ақ міндеттемелерді немесе шартты міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған негізгі құралдардың (стадион және жаттығу ғимараттары сияқты) болуы;
- ii. Меншік құқығы шектелген материалдық емес активтердің болуы және баланстық құны және міндеттемелерді немесе шартты міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған материалдық емес активтердің (мысалы, ойыншыларды тіркеу) баланстық құны; және
- iii. Міндеттемелерді немесе шартты міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған қаржылық активтердің және/немесе болашақ кірістердің (мысалы, дебиторлық берешек және ойыншыны тіркеуді сатуға, жарыстарға жүлде/жүлде ақшасын, абонементтерді және билеттерді сатудан түскен басқа да түсімдерді, хабар тарату құқықтары мен демеушілік келісімдерді бөлуге байланысты болашақ кірістердің) болуы және баланстық құны және / немесе сомасы.

е) Инвестициялар

Инвестициялар еншілес компанияларға, бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға және қауымдастырылған компанияларға инвестицияларды қамтуы керек. Еншілес компанияларға, бірлескен бақыланатын кәсіпорындарға және қауымдастырылған компанияларға салынған инвестицияларға қатысты келесі ақпарат кем дегенде әрбір инвестиция үшін ашылуы керек:

- i) атауы;
- ii) тіркелген елі немесе орналасқан орны;
- iii) ұйымның қызмет/іскерлік белсенділік түрі;
- iv) меншікке қатысу үлесі;
- v) Басқасы көрсетілмесе, қатысты дауыстардың үлесі; және
- vi) Инвестицияларды есепке алуда қолданған әдістің сипаттамасы.

f) Банктік овердрафтар және кредиттер

Қаржылық міндеттемелердің әрбір санаты үшін келесілер ашылуы керек:

- i. қаржы құралдарының ауқымы мен сипаты, оның ішінде сомалар мен жарамдылық мерзімі, сондай-ақ болашақ ақша ағындарының сомасына, мерзіміне және сенімділігіне әсер етуі мүмкін кез келген маңызды шарттар мен ережелер туралы ақпарат; және
- ii. Қабылданған есеп саясаты мен әдістері, оның ішінде тану критерийлері мен қолданылатын бағалау негізі

g) Резервтер

Резервтер жеке санатарда ашылуы тиіс. Қандай резервтерді бір санатқа біріктіруге болатынын анықтаған кезде, мақалалардың сипаты бірыңғай сома есебінде біріктірілуі үшін жеткілікті ұқсас екенін ескеру қажет.

Резервтердің әрбір санаты үшін кезеңнің басындағы және соңындағы баланстық құн, пайдаланылған сома және кезең ішінде босатылған немесе есептелген кез келген сома ашылуға тиіс.

h) Акционерлік/жарғылық капитал және резервтер

Акционерлік капитал, қайта бағалау резервтері, өзге де резервтер және бөлінбеген пайда бөлек ашылуға тиіс.

i. Акционерлік/қор капиталы

Есепті кезең ішінде шығарылған акционерлік капиталға қатысты келесілер ашылуға тиіс:

- шығарылған акциялардың саны және түрі;
- шығарылған акциялар бойынша туындайтын эмиссиялық кіріс (қолданылатын жағдайда);
- акцияларды шығару нәтижесінде тартылған жалпы сома;
- жаңа акцияларды шығарудың себебі.

ii. Қайта бағалау резерві

Негізгі құралдардың объектілері, стадион, жабдық және/немесе материалдық емес активтер қайта бағаланған құн бойынша көрсетілетін жағдайларда есепті кезеңдегі өзгерістерді және акционерлер арасында қалдықты бөлуге кез келген шектеулерді көрсете отырып, қайта бағалаудың оң сальдосын ашу қажет

iii. Басқа резервтер:

Қайта бағалау резервтерінде жоқ резервтердің кез келген басқа нысаны, соның ішінде есепті кезеңдегі кез келген өзгерістер және акционерлер арасында қалдықты бөлуге кез келген шектеулер ашылуы тиіс.

iv. Бөлінбеген пайда

Бөлінбеген пайданың қалдығын, яғни есепті кезеңнің басындағы және есепті күндегі жинақталған пайданы немесе залалды, сондай-ақ есепті кезең ішіндегі өзгерістерді ашу қажет.

i) Бақылау жағы және соңғы бақылау жағы

Есеп беретін субъектіні екінші тарап бақылаған кезде, байланысты тараптармен қарым-қатынас және сол тараптың атауы, ал егер ол өзгеше болса, соңғы бақылаушы тараптың атауы ашылуы керек. Бұл ақпарат есеп беруші субъект пен бақылаушы тарап немесе тараптар арасында қандай да бір операциялар болғанына қарамастан ашылуы керек.

j) Байланысты тараппен операциялар

Байланысты тараптармен жасалған мәміле баға белгіленгеніне қарамастан, байланысты тараптар арасында ресурстарды, қызметтерді немесе міндеттемелерді беруді білдіреді. Байланысты тараптармен мәміле әділ құны бойынша жүзеге асырылуы мүмкін немесе болмауы да мүмкін.

Егер есепті кезеңде байланысты тараптармен бір немесе бірнеше мәмілелер орын алса, есеп беруші ұйым байланысты тараптармен қарым-қатынастың сипатын, сондай-ақ қатынастардың қаржылық есептілікке ықтимал әсерін түсіну үшін қажетті міндеттемелерді қоса алғанда, мәміле (операциялар) және өтелмеген қалдықтар туралы ақпаратты ашуы керек. Осыған ұқсас сипаттағы баптар, есепті ұйымның қаржылық есептілігіне байланысты тараптармен жасалатын операциялардың әсерін түсіну үшін жеке ашу қажет болған жағдайларды қоспағанда, жиынтықта ашылуы мүмкін.

Кем дегенде, әрбір байланысты тарап туралы ақпаратты ашу мыналарды қамтуы керек:

i. операцияның сомасы және

ii. міндеттемелерді қоса алғанда, өтелмеген қалдықтардың сомасы, және:

- олардың шарттары мен ережелері, соның ішінде олар қамтамасыз етілген бе, және есеп айырысу кезінде берілетін сыйақы сипаты; және
- берілген немесе алынған кепілдіктер туралы толық ақпарат;

iii. өтелмеген қалдықтар сомасына жататын күмәнді борыштар бойынша резервтер; және

iv. байланысты тараптардан келетін үмітсіз немесе күмәнді қарыздарға қатысты кезең ішінде танылған шығыстар.

Қажетті ақпаратты ашу келесі санаттардың әрқайсысы үшін бөлек жасалуы керек:

- Ата-ана;
- Бірлескен бақылауы бар немесе есеп беретін ұйымға айтарлықтай әсер ететін ұйымдар;
- Еншілес компаниялар;
- Серіктестер;
- Есеп беруші субъект қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар;
- Ұйымның немесе оның бас компаниясының негізгі басқару персоналы; және
- басқа байланысты тараптар.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер жақын мәмілелерде басым болатын шарттармен жасалғаны расталуы керек, ешер мұндай шарттар негізді болса.

к) Шартты міндеттемелер

Егер өтеу кезінде қандай да бір қаражаттың кету мүмкіндігі алыс болмаса, шартты міндеттемелердің әрбір санаты үшін есепті ұйым есепті жылдық есепті күнге және іс жүзінде мүмкін болатын жерде шартты міндеттеме сипатының қысқаша сипаттамасын ашуы тиіс:

- i. оның қаржылық әсерін бағалау;
- ii. кез келген шығудың сомасына немесе мерзіміне байланысты белгісіздіктерді көрсету; және
- iii. кез келген өтеу мүмкіндігі.

л) Есептік күннен кейінгі оқиға

Есептік күннен кейінгі елеулі түзетпейтін оқиғалар туралы ақпаратты, оның ішінде оқиғаның сипатын және оның қаржылық салдарын бағалауды немесе мұндай бағалауды жүргізу мүмкін еместігі туралы мәлімдемені ашу қажет.

Мұндай оқиғалардың мысалдары:

- i. өтеу мерзімі жақындап келе жатқан, қайта бастаудың немесе өтеудің нақты перспективаларынсыз мерзімді қарыздар;
- ii. операциялық шығындар;
- iii. қаржылық есептіліктің дұрыс остігін көрсететін елеулі алаяқтықты немесе қателіктерді анықтау;
- iv. басшылық оның кәсіпорынды таратуға немесе сауданы тоқтатуға ниетті екенін немесе оны жасаудан басқа нақты баламасы жоқ екенін анықтайды;
- v. төленген немесе алынған сомалар айтарлықтай болатын ойыншылармен мәмілелер;
- vi. мүлікке байланысты мәмілелер, мысалы, клуб стадионына қатысты.

м) Басқа ақпарат

Агенттік сыйақылар

- i. Агент/делдал комиссиялары

Есептік кезеңде агенттерге/делдалдарға қатысты немесе олардың пайдасына жұмсалған жалпы сома ашылуға тиіс.

- ii. Салықтық шығындар

Салық шығыстарының құрамдас бөліктері бөлек ашылуы керек. Яғни, ағымдағы және/немесе кейінге қалдырылған салыққа қатысты есептік кезеңдегі таза пайданы немесе залалды анықтауға енгізілген жиынтық сома.

- iii. басқа

Бухгалтерлік баланста, кірістер туралы есепте немесе ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілмеген, бірақ осы есептердің кез-келгенін түсінуге қатысты және /немесе қаржылық ақпараттың минималды талаптарын қанағаттандыру үшін қажет кез-келген қосымша ақпарат немесе сондай ақпаратты ашу керек.

F. Ойыншылар туралы мәліметтер кестесі

1. Барлық лицензия іздеушілер / лицензиаттар лицензиарға ойыншылар туралы мәліметтер кестесін дайындап, ұсынуы керек.
2. Ойыншылар туралы мәліметтер кестесі жылдық қаржылық есептілікте және аралық қаржылық есептілікте баланс пен кірістер туралы есепте тиісті көрсеткіштері бар ойыншыларды сәйкестендіру кестесіндегі жиынтық көрсеткіштерді салыстыруы керек. Алайда ойыншыларды сәйкестендіру кестесі жылдық қаржылық есептілікте немесе аралық қаржылық есептілікте міндетті түрде ашылмайды.
3. Әрбір тиісті ойыншыға қатысты ойыншының сәйкестендіру кестесіне енгізілуі керек минималды ақпарат келесідей көрсетіледі:
  - a) Т.А.Ө. және туған жылы;
  - b) ойыншының бастапқы келісімшартының басталу күні және ағымдағы келісімшарттың аяқталу күні;
  - c) ойыншыны тіркеуге жұмсалатын шығындар;
  - d) болашақ кезеңдерге және кезең соңындағы жағдай бойынша ауыстырылған жинақталған амортизация;
  - e) Кезеңде ойыншыны тіркеудің амортизациясы;
  - f) кезең ішінде құнсыздандыру;
  - g) шығу (құны және жинақталған амортизация);
  - h) таза баланстық құны;

- i) ойыншыларды тіркеуді іске асырудан кіріс / (шығын).
  - j) сату құқықтары (немесе соған ұқсас), яғни оқу ақысын және/немесе ынтымақтастық жарналарын қоспағанда, бұрын ойыншыны тіркеуге ие болған футбол клубына сату құқығының сипаттамасы және (мүмкін болса) сандық көрсеткіші.
4. Ойыншыларды сәйкестендіру кестесінде талап етілетін тиісті ойыншылар:
- а. тіркеуі кезең ішінде кез келген уақытта лицензия іздеушіге/лицензиатқа тиесілі және оған қатысты сатып алуға тікелей шығындар болған барлық ойыншылар (есепті кезеңде немесе алдыңғы кезеңдерде белгілі бір уақытта); және
  - б. белгілі бір кіріс/пайда (немесе шығын) танылған барлық ойыншылар (есепті кезеңдегі белгілі бір уақытта).
5. Осы бухгалтерлік есеп ережелерінің талаптарына сәйкес ойыншылардың есеп деректерін қайта есептеген лицензия іздеушілер/лицензиаттар үшін ойыншылардың сәйкестендіру кестесіндегі бұл жиынтық деректер қайта есептелген қаржылық есептілікпен сәйкес келуі/салыстырылуы керек.

G. Басшылықпен әзірленген қаржылық шолу

1. Жылдық қаржылық есептілік қаржылық шолуды немесе басшылықтың түсініктемесін (кейде директорлар есебі деп аталады) қамтуы керек, онда есеп беретін ұйымның қаржылық нәтижелері мен қаржылық жағдайының негізгі сипаттамалары, сондай-ақ оның негізгі тәуекелдері мен белгісіздіктері сипатталған және түсіндіріледі.
2. Жылдық қаржылық есептілікте, сондай-ақ жыл ішінде кез келген уақытта есеп беретін ұйымның атқарушы органының немесе директорлар кеңесінің және оның бақылау органдарының мүшелері болған адамдардың аты-жөндері болуы керек.

Премьер-Лига:

30 қыркүйек күнгі есепті кезеңдегі 9 айдағы қаржылық есептілік /есепті кезеңдегі қаңтар-қыркүйек айлары/

Бірінші Лига және Екінші Лига:

31 желтоқсан күнгі есепті кезеңдегі 12 айдағы қаржылық есептілік /есепті кезеңдегі қаңтар-желтоқсан айлары/.

VIII ҚОСЫМША:

Қаржылық есепті дайындау кезіндегі бухгалтерлік есепке қойылатын талаптар

A. Қағида

1. **58-бапта** айқындалғандай, қаржылық есептілік тіркелген компаниялар үшін жергілікті заңдарда талап етілетін бухгалтерлік есеп стандарттарына не лицензия іздеушінің құқықтық құрылымына қарамастан, тиісті елдің қаржылық есептілігінің қолданыстағы негіздеріне, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына немесе шағын және орта кәсіпорындар үшін халықаралық қаржылық есептілік стандартына негізделуге тиіс.
2. Қаржылық есептілік лицензия іздеуші үздіксіз кәсіпорын болып табылады деген болжамға сүйене отырып дайындалуы керек, яғни ол жақын болашақта жұмысын жалғастырады. Лицензия іздеушінің заңдарға немесе ережелерге сәйкес таратуға, сауданы тоқтатуға немесе несие берушілерден қорғауды іздеуге ниеті немесе қажеттілігі жоқ деп болжанады.
3. Қаржылық есептілікті дайындау үшін негіз ретінде жарамды қаржылық есептілік құрылымында белгілі бір іргелі принциптер болуы керек, соның ішінде:
  - а. адал презентация;
  - б. ұсыну реттілігі;
  - с. бухгалтерлік есеп үшін есептеу әдісі;
  - д. заттардың материалдарының әр класының жеке көрінісі;
  - е. активтер мен міндеттемелерді немесе кірістер мен шығыстарды өзара есепке алудың болмауы.
4. Әрбір лицензия іздеуші тіркелген компаниялар үшін өзінің ұлттық бухгалтерлік есеп тәжірибесіне, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына немесе шағын және орта бизнес үшін халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес жылдық қаржылық есептілік пен аралық қаржылық есептілікті жасауы керек болса да, бұл ережелер бухгалтерлік есептің нақты талаптарын қамтиды, олар **VIII (B) қосымшасының VIII (F) қосымшасына** көрсетілгендей орындалуы керек.
5. Егер жылдық қаржылық есептілік және/немесе аралық қаржылық есептілік **VIII қосымшада** көрсетілген бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келмесе, онда лицензия іздеуші лицензиарға да ұсынуы керек:
  - а. **VIII қосымшада** баяндалған бухгалтерлік есеп талаптарына сәйкес келетін, сол есепті кезеңді қамтитын және алдыңғы салыстырмалы есепті кезеңдегі салыстырмалы сомаларды қамтитын қайта есептелген қаржылық есептілік;
  - б. лицензия іздеуші басшылығының қайта есептелген қаржылық есептілік толық, дәл және ережелерге сәйкес келетіндігі туралы мәлімдемесі; және
  - с. қайта есептелген қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәлдігіне қатысты лицензиар белгілеген келісілген рәсімдерге сәйкес жылдық қаржылық есептілікке және/немесе аралық қаржылық есептілікке

қол қоятын сол аудитор ұсынған бағалау туралы есеп.

6. Қайта есептелген жылдық қаржылық есептілік келесілерді қамтуы тиіс:
  - a. кезең соңындағы жағдай бойынша қайта есептелген баланс;
  - b. қайта есептелген қаржылық нәтижелер туралы есеп/кезеңдегі қаржылық нәтижелер туралы есеп;
  - c. кезеңдегі капиталдағы өзгерістер туралы қайта есептелген есеп; және
  - d. бухгалтерлік есеп саясатының негізгі принциптерінің қысқаша мазмұнын, балансты және кірістер мен шығыстар туралы есепті/қайта есептелген қаржылық есептілік пен тиісті жылдық қаржылық есептілік арасындағы кірістер мен шығыстар туралы есепті немесе аралық қаржылық есептерді салыстыратын басқа түсіндірме жазбалар мен ескертпелерді (немесе ескертулерді) қамтитын ескертпелер.
7. Қаржылық есептілікті басшылық мақұлдауы керек, ол қысқа өтінішпен және есеп беретін ұйымның атқарушы органының атынан әрекет ететін тұлғаның қолымен куәландырылуы керек.

В. Шоғырландырылған (аралас) есептілікке қойылатын талаптар

1. Есептілік периметріне енгізілген барлық ұйымдардың қаржылық ақпараты (**57-бапта** анықталғандай) бір компания сияқты шоғырландырылуы немесе біріктірілуі керек.
2. Шоғырландырылған қаржылық есептілік-бұл бас және оның еншілес компанияларының активтері, міндеттемелері, меншікті капиталы, кірістері, шығыстары және ақша қаражаттарының қозғалысы бір компанияның активтері ретінде ұсынылатын топтың қаржылық есептілігі.
3. Біріктірілген қаржылық есептілік дегеніміз-бақылаушы кәсіпорын туралы ақпаратсыз екі немесе одан да көп бақыланатын компаниялар туралы ақпаратты қамтитын қаржылық есептілік.

С. Тұрақты келісімшарт талаптарында ойыншыларды тіркеуді есепке алуға қойылатын талаптар

1. Ойыншыларды тіркеуді сатып алу шығындарын капиталдандыратын лицензия ізденушілер осы **С бөлімнің 3-тармағында** тұжырымдалған бухгалтерлік есепке қойылатын белгілі бір минималды талаптарды қолдануы керек.
2. Егер лицензия ізденуші осындай шығындарды капиталдандыруға емес, ойыншылардың шығыстарын тіркеуді сатып алуға арналған шығындарды есепке алу саясатын ұстанатын болса және бұл оның ұлттық бухгалтерлік есеп тәжірибесімен рұқсат етілсе, онда мұндай ұйымдардан төменде сипатталған ең төменгі бухгалтерлік талаптарды орындау талап етілмейді және олар бұл көрсеткіштерді қайта есептемеуі керек.
3. Материалдық емес актив ретінде ойыншылардың тіркеулерін сатып алу шығындарын капиталдандыруды жүзеге асыратын лицензия іздеушілердің бухгалтерлік есебіне келесі минималды талаптар қойылады:
  - a) ойыншыны тіркеуді сатып алу трансфердің өтуі үшін барлық маңызды шарттар орындалған кезде қаржылық есептілікте танылуы керек. Негізінде трансфер «сөзсіз» болуы керек. Бұл екі клуб арасында, сондай-ақ сатып алушы клуб пен ойыншы арасында заңды күші бар келісімдер жасалуы керек дегенді білдіреді.
  - b) тек ойыншыны тіркеуді сатып алуға тікелей шығындарды капиталдандыруға болады. Бухгалтерлік есеп контекстінде жеке ойыншының баланстық құны, егер басшылық олардың нарықтық құны ағымдағы баланстық құннан жоғары деп санаса да, құнның өсуімен қайта бағаланбауы керек. Сонымен қатар, сертификат іздеуші клубта дайындалған ойыншыларды пайдаланудан және (немесе) аударудан біраз пайда көруі мүмкін болса да, бухгалтерлік есеп контекстінде сертификат іздеушінің жастар футбол секторының өз ойыншыларын тәрбиелеу шығындары бухгалтерлік балансқа қосылмауы керек, өйткені тек сатып алынған ойыншылардың құны капиталдандыруға жатады.

Ойыншыларға немесе олардың пайдасына сыйақының барлық түрлері (мысалы, «тіркеу ақысы») ойыншыларды тіркеуді сатып алу шығындары түрінде емес, еңбекақы төлеу шығындары түрінде көрсетілуі керек. Қолма-қол ақшаны қарызға алуға байланысты қаржыландыру құны, егер қарыз қаражаты ойыншыны тіркеуді сатып алуды қаржыландыру мақсатында алынған болса да, ойыншыны тіркеуді сатып алу шығындары ретінде емес, қаржыландыру шығындары ретінде ескерілуі керек.
  - c) амортизация ойыншыны сатып алған тіркеген сәттен бастап есептелуі керек. Амортизация актив толығымен болған сәттен бастап амортизацияланған немесе актив есептен шығарылған кезде есептелуді тоқтатады (яғни тіркеу басқа, клубқа тұрақты келісімшарт бойынша берілген деп танылады), қайсысы ертерек болатынына байланысты.
  - d) Өрбір жеке ойыншыны тіркеуге қатысты амортизациялық сома оның пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде жүйелі түрде бөлінуі керек. Бұған ойыншымен келісімшарт жасалған кезең ішінде активтің құнын шығыс ретінде жүйелі түрде бөлу арқылы қол жеткізіледі. Ойыншының клубпен келісімшартын ұзарту кезінде ойыншыны тіркеу құнын ескеретін материалдық емес активтердің баланстық құны, сонымен қатар келісімшартты қайта қарауға байланысты кез-келген қосымша шығындар (мысалы, агенттерге/делдалдарға төлемдер) ойыншының келісімшартын ұзарту мерзімі ішінде немесе бастапқы келісімшарттың қалған мерзімі ішінде амортизацияланады.
  - e) ойыншының барлық капиталдандырылған құнын жыл сайын басшылық оны азайту үшін тексеруі керек. Егер жеке ойыншы үшін алуға болатын сома балансқа сәйкес баланстық құннан аз болса,

онда баланстық құн өтелетін соманы ескере отырып түзетілуі керек, ал айырмашылық Қаржылық нәтижелер туралы есепте құнсызданудан болатын шығындарға жатқызылады. Лицензиарға барлық өтініш берушілерден ойыншыларды тіркеу шығындарына қатысты есеп саясатын қолдануға лицензия талап ету ұсынылады.

Ерекше жағдайларда, ресми есепті күнге дейін келесі жағдайлар анық болады:

а) ойыншы қайтадан клубқа қатыса алмайды, мысалы, егер ол мансапқа қауіп төндіретін жарақат алса немесе кәсіби футбол ойнай алмаса, онда ойыншының бухгалтерлік баланстағы баланстық құны тиісті есепті кезеңде толығымен құнсыздануы керек. Төменде келтірілген оқиғалар құнсызданудан болған шығынды тану үшін негіз болып табылмайды:

- есепті кезеңде ойыншы жарақат алды және уақытша кәсіби футбол ойнай алмайды; немесе
- ойыншының дене дайындығының нашарлауы немесе шеберлік деңгейінің төмендеуі орын алады, нәтижесінде ол негізгі құрамдағы матчтарға қатысуға таңдалмайды.

Бұл жағдайда мансапқа қауіп төндіретін жарақат алған немесе кәсіби футбол ойнауды жалғастыра алмайтын ойыншылардың болашақ жалақысы ойыншымен келісімшарттың бүкіл мерзімі ішінде жалақы шығындары ретінде танылуы керек.

б) клуб басшылығы тұрақты келісімшарт бойынша ойыншыны тіркеуді тапсыру міндеттемесін қабылдайды және трансфер ресми есепті күннен кейін бірден орын алады, содан кейін ойыншының бухгалтерлік баланста тіркелуінің таза баланстық құны, егер ойыншының тұрақты келісімшарт бойынша жаңа клубқа кетуінен түсетін сома оның баланстық құнынан аз болса, құнсыздануы мүмкін. Бухгалтерлік есеп жүргізу принципі қаржылық есептілікте ашылуы керек және бір есепті кезеңнен екіншісіне дәйекті түрде қолданылуы керек.

с) қаржылық нәтиже туралы есепте көрсетілуге жататын ойыншыны басқа клубтың пайдасына тіркеуден шығарудан түскен пайда (залал) және қалдық баланстық құны бойынша ойыншыны тіркеу аударым күніндегі жағдай бойынша бухгалтерлік баланс деректері бойынша шығарудан түскен түсімдер арасындағы айырмашылықты (кез келген сату шығындарын шегергенде) білдіреді. Ойыншыны тіркеуден шығару трансфер жүзеге асырылуы үшін барлық маңызды шарттар орындалғаннан кейін сертификат іздеушінің қаржылық есептілігі ретінде танылуы керек. Негізінде трансфер «сөзсіз» болуы керек, ал тәуекелдер мен артықшылықтар жаңа клубқа ауысуы керек.

D. Ойыншыларды тіркеудің уақытша трансфертерін есепке алуға қойылатын талаптар

4. Ойыншыларды тіркеудің (қарыздың) уақытша трансфертерін есепке алуға қойылатын минималды талаптар.

а) Алынған (төленген) жалдау ақысы ойыншының трансфертеріне кірістер/шығыстар түрінде көрсетілуі керек.

б) Сатып алу бойынша міндеттеме (опцион) болмаған кезде ойыншының жалға беру клубынан жаңа клубқа ауысуы.

с) Беруші клуб алған/төлеген жалдау ақысы (бар болса) жалдау мәмілесінің қолданылу кезеңінде табыс ретінде танылуға тиіс. Аударым клубы ойыншыны тіркеуді сатып алуға жұмсалатын бастапқы шығындарды өзінің балансында материалдық емес актив ретінде тануды жалғастыруда және активтің құнын ойыншымен келісімшарттың қолданылу мерзіміне амортизация түрінде жүйелі түрде бөлуді жалғастыруда.

д) Жаңа клуб төлеген (төлеуге жататын) жалдау ақысы (егер бар болса) жалдау мәмілесінің қолданылу кезеңіндегі шығыстар түрінде танылуға тиіс. Егер ойыншының жалақысын төлеу жөніндегі міндеттеме жаңа клубқа ауысса, онда мұндай сомалар жалдау мерзімі үшін еңбекақы төлеу шығыстары түрінде танылуы керек.

5. Ойыншыны трансфер клубынан жаңа клубқа жалға алу, кейіннен сатып алу бойынша сөзсіз міндеттеме:

а) Беру клубы жалға алуды тұрақты келісімшарт бойынша ойыншыны тіркеу трансферті түрінде көрсетуі керек, ал ойыншыны тіркеу құқығы материалдық емес активтер құрамынан шығарылуы керек. Жалға беруден, сондай-ақ жалдау шартындағы тұрақты трансферттен түсетін түсімдер жалдау шарты жасалған сәттен бастап танылуға тиіс.

б) Тұрақты келісімшарт шарттарында жалдау және алдағы трансфермен байланысты тікелей шығындарды клуб тұрақты келісімшарт шарттарында ойыншыны тіркеу трансфертін есепке алу талаптарына сәйкес тануы керек.

6. Ойыншыны сатып алу мүмкіндігі бар беру клубынан жаңа клубқа жалға алу

а) Трансфер клубы опционды жаңа клуб іске асырғанға дейін операцияны жалдау ретінде қарастыруы керек. Опцион іске асырылған кезде жалға беруден қалған түсімдер, сондай-ақ тұрақты келісімшарт

талаптарында алдағы трансферттен түсетін түсімдер тұрақты келісімшарт талаптарында ойыншыны тіркеу трансфертін есепке алуға қойылатын талаптарға сәйкес танылуға тиіс.

- b) Тұрақты келісімшарт шарттарында жалдау және алдағы трансфермен байланысты тікелей шығындарды клуб тұрақты келісімшарт шарттарында ойыншыны тіркеу трансфертін есепке алу талаптарына сәйкес тануы керек.

7. Ойыншыны трансфер клубынан жаңа клубқа жалға алу, кейіннен сатып алу бойынша сөзсіз міндеттеме:

- a) Егер шарт нақты анықталған деп есептелсе, онда екі клуб та ойыншыны тіркеуді жалдау шартын жасасқан сәттен бастап тұрақты келісімшарт бойынша ойыншыны тіркеу трансфері ретінде тануы керек.
- b) Егер шарттың орындалуын трансфер үшін негіз ретінде жеткілікті сенімділікпен бағалау мүмкін болмаса, онда ойыншыны тіркеу алдымен жалдау ретінде, содан кейін шартты орындағаннан кейін тұрақты келісімшарт бойынша трансфер ретінде танылуы керек.

Е. Шығыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар

8. Қызметкерлер үшін сыйлықақыларды (көтермелеу төлемдерін) төлеуге арналған шығындар

- a) Қызмет нәтижелері бойынша сыйлықақылар мен көтермелеу төлемдерін, «көтерме» және еңбек сіңірген жылдары үшін төлемдерді қоса алғанда, қызметкер көрсететін қызметтерге айырбастау үшін ұйым төлейтін сыйақының барлық нысандары есептілікте қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеуге арналған шығындар ретінде көрсетілуі тиіс.
- b) клуб қосымша шарттарсыз немесе кейінгі міндеттемелерсіз адамға толық төлейтін сыйлықақылар мен ынталандыру төлемдері (яғни, клубтың төлем жасаудан басқа амалы жоқ) есеп беруде төлем міндеті туындаған сәттен бастап еңбекақы төлеу шығындары ретінде көрсетілуі керек.
- c) ойыншының немесе клубтың болашақта орындайтын белгілі бір шарттарына байланысты сыйлықақылар мен ынталандыру төлемдері, мысалы, ойыншының жарыстарға қатысуы және клубтың өнімділік көрсеткіштері, тиісті жағдай туындаған сәттен бастап немесе оның келуі ықтимал болған сәттен бастап еңбек шығындары ретінде көрсетілуі керек.
- d) еңбек шартын жасасу және/немесе ұзарту кезінде қандай да бір шарттар немесе міндеттемелер болған кезде сыйлықақылар мен көтермелеу төлемдері тиісті кезең ішінде есепте жүйелі түрде танылуға тиіс.

9. Еңбек келісімшарттары бұзылған кезде қызметкерлерге жасалатын төлемдер:

- a) Клуб осындай төлемдерге қатысты офертаны қайтарып алуға мүмкіндігі болмаған сәттен бастап еңбек келісімшарттары бұзылған кезде қызметкерлерге төленетін төлемдерді есепке алу кезінде клуб толық көлемде тануға міндетті.

Ғ. Табыстардың жекелеген баптарын есепке алуға қойылатын талаптар

10. *Маусымдық билеттер және ұқсас кірістер*

Маусымдық абонементтерді немесе матч билеттерін сатудан түсетін кірістер маусым ішінде тиісті матчтар өткізілген сәтте пропорционалды негізде танылуға тиіс.

11. *Телекөрсетілімдерден түскен кіріс және жүлде қаражаты*

- a) Трансляциялау құқығын сатудан түскен табыс немесе тұрақты болып табылатын жарысқа қатысқаны үшін басқа да сыйақылар маусым бойы тиісті матчтарды өткізу кезінде пропорционалды түрде анықталуы тиіс.
- b) Көлемі клубтардың белгілі бір шарттарды орындауына байланысты өзгертін (мысалы, жарыс нәтижелері бойынша төлемдер) жарысқа қатысу құқықтарын немесе басқа да сыйақыларды сатудан түскен табыс тиісті шарттарды орындау сәтінде танылуы тиіс.

12. *Демеушілік қызметтерден және коммерциялық қызметтен түсетін кірістер*

- a) Демеушілік қызметтерден түскен табыс белгіленген мөлшерде демеушілік шарттың қолданылу мерзімі ішінде пропорционалды негізде танылуға тиіс.
- b) Мөлшері клубтардың белгілі бір шарттарды орындауына байланысты өзгертін демеушілік қызметтерден түсетін кіріс (мысалы, жарыс нәтижелері бойынша төлемдер) тиісті шарттар орындалған сәтте танылуы тиіс.
- c) Демеушілік шарт шеңберіндегі кез келген ақшалай емес сыйақы әділ құны бойынша бағалануы тиіс.

13. *Қайырымдылықтар мен гранттар*

- a) Қайырымдылық-бұл басқа операциялық кіріс ретінде танылуы керек, берілген сыйлық.
- b) Гранттар клубтың грант алу шарттарын орындауды жалғастыратынына және мұндай гран алынатынына сенімді дәреже болғанша клубтың есебінде көрсетілуі керек. Бұл жағдайда гранттар

есепті кезеңдер ішінде қаржылық нәтижелер туралы есепте жүйелі түрде көрсетілуі керек, онда клуб грант өтеуге арналған тиісті шығындарды шығыстар ретінде таниды. Сондықтан белгілі бір шығыстарға қатысты гранттар тиісті шығыстар сияқты есепті кезеңдердегі қаржылық нәтижелер туралы есепте көрсетіледі. Сол сияқты, амортизацияланатын активтермен байланысты гранттар есепті кезеңдердегі қаржылық нәтижелер туралы есепте және осы активтермен ұштасқан амортизациялық аударымдар танылатын пропорцияларда көрсетіледі. Пайда болған шығыстар немесе залалдар үшін өтемақы ретінде не болашақ шығыстармен ұштаспайтын шұғыл қаржылық көмек көрсету мақсатында алуға тиесілі грант осындай грантты алу құқығы туындаған кезеңдегі қаржылық нәтижелер туралы есепте танылуға тиіс.

IX ҚОСЫМША

Мерзімі өткен кредиторлық қарыз ұғымы

А. Қағида

1. Кредиторлық қарыз, егер ол шарттық немесе заңды талаптарға сәйкес өтелмесе, мерзімі өткен болып есептеледі.
2. Егер лицензия ізденуші/лицензиар (яғни борышкер) тиісті мерзімге келесілерді дәлелдей алса, яғни 31 наурызда **61 - бапқа-64-бапқа** және 15 шілдеге, 15 қазанға және 31 желтоқсанға қатысты кредиторлық қарыз осы Ережелердің мәні бойынша мерзімі өткен болып есептелмейді:
  - a) тиісті сома өтелді, яғни не толық төленді, не кредитордың борышкер алдындағы міндеттемелерінің есебіне есептелді; немесе
  - b) тиісті соманы төлеу мерзімі кейінге қалдырылды (осы Ережеде «кейінге қалдырылған сомалар» деп аталады), яғни несие берушімен төлем мерзімін ұзарту туралы жазбаша келісім жасалды (соманы төлеуді талап етпейтін несие беруші мерзімнің ұзартылуы болып табылмайды); немесе
  - c) тиісті сома сот талабының немесе ашық талқылаудың мәні болып табылады (осы Ережелерде «даулы сомалар» деп аталады), бұл келесіні білдіреді:
    - i. борышкер ұлттық заңнамаға сәйкес қолайлы құзыретті орган деп танылған немесе ұлттық немесе халықаралық футбол билігімен немесе тиісті төрелік сотпен іс қозғаған сот ісін қозғады, егер шешім қабылдаушы органдар (лицензиар немесе CFCB) мұндай талап қойылды деп санаса немесе мұндай іс жүргізу осы Ережелерде белгіленген қолданыстағы мерзімдерді болдырмау мақсатында ашылған болса (яғни уақытты ұтып алу үшін), бұл сома әлі де кешіктірілген деп саналатынын біле отырып, мерзімі өткен кредиторлық қарызға қатысты жауапкершілікке қарсы кредиторлық берешек; немесе
    - ii. борышкер құзыретті органда ұлттық заңнамаға, ұлттық немесе халықаралық футбол билігіне немесе тиісті төрелік сотқа сәйкес мерзімі өткен кредиторлық қарызға қатысты кредитор оған қарсы ашқан талапқа немесе өндіріске қарсы шықты және тиісті шешім оны қанағаттандыратынын көрсете алады-шешім қабылдаушы органдар (лицензиар немесе CFCB), ол шешімнің не екенін біле отырып, ашылған шағымға немесе сот ісіне қарсы шығудың себептерін анықтады- шешім қабылдаушы органдар (лицензиар немесе CFCB) шағымға дау айтудың немесе сот ісін жүргізудің себептерін анық негізсіз деп санайды, бұл сома әлі де мерзімі өткен қарыз ретінде қарастырылады; немесе
  - d) тиісті соманы реттеу қарауда (осы Ережелерде «қараудағы сомалар» деп аталады), бұл келесіні білдіреді:
    - i. борышкер құзыретті органға жазбаша түрде және қолданыстағы заңнамаға сәйкес әлеуметтік/салық органдарына кредиторлық берешекті төлеу мерзімін ұзарту туралы өтінішпен жүгінді (**64-бапта** анықталғандай) және құзыретті орган бұл өтініштің қолайлы деп танылғанын және әлі де 31 наурызға дейін күтілетінін жазбаша түрде растады (**64-бапқа** қатысты немесе 15 шілдеге, 15 қазанға және 31 желтоқсанға дейін); немесе
    - ii. i. борышкер тиісті шешім қабылдаушы органдардың (лицензиар немесе CFCB) қанағаттануын көрсете алады, ол несие берушіге (несие берушілерге) оқу ақысы мен ынтымақтастық жарналарын анықтау және төлеу бойынша барлық ақылға қонымды шараларды қабылдағанын көрсете алады (ФИФА ойыншылардың мәртебесі мен трансферті Ережелерінде анықталғандай).

X ҚОСЫМША - Лицензиарды бағалаудың рәсімі

А. Қағида

1. Лицензиар лицензия алуға үміткер барлық клубтарға тең қатынасты қамтамасыз ете отырып, бағалау процедураларын анықтайды. Ол клубтар ұсынған құжаттаманы бағалайды, оның жарамдылығын қарастырады және оның талаптарға сай келетіндігін, барлық критерийлердің орындалғанын және әр лицензияны беру үшін қандай қосымша ақпарат қажет екенін анықтайды.
2. **9-бапта** және **X-қосымшада** көрсетілген белгілі бір ережелерге сәйкестігін тексеру үшін бағалау

процедуралары төменде көрсетілгендей лицензиар орындауы керек нақты бағалау кезеңдерін қамтиды.

В. Қаржылық есептілік бойынша аудиторлық қорытындыны бағалау

1. Жылдық қаржылық есептілік пен аралық қаржылық есептілікке қатысты лицензиар келесі минималды бағалау процедураларын орындауы керек:
  - a) Есеп беру периметрі клубтарды лицензиялау мақсаттары үшін қолайлы ма, жоқ па, соны бағалау керек;
  - b) Лицензиялау туралы шешім қабылдауға негіз құру үшін ұсынылған ақпаратты бағалау керек;
  - c) Жылдық қаржылық есептілікті және аралық қаржылық есептілікті, сондай-ақ олар бойынша аудиторлық қорытындыны оқып, қарастыру керек;
  - d) Төмендегі В.2-тармағына сәйкес ақпаратты ашуға және бухгалтерлік есепке қойылатын минималды талаптармен салыстырғанда аудиторлық есептегі кез келген өзгерістердің (біліктілігі жоқ есептің әдеттегі нысанымен салыстырғанда) және/немесе кемшіліктердің салдарын жойыңыз керек.
2. Есептілікке қойылатын талаптарды бағалап, жылдық қаржылық есептілік және аралық қаржылық есептілік бойынша аудиторлық қорытындымен танысқаннан кейін лицензиар оларды төмендегі тармақтарға сәйкес бағалауы тиіс:
  - a) Егер есептіліктің периметрі **57-баптың** талаптарына сәйкес келмесе, лицензия беруден бас тарту керек;
  - b) Егер аудитордың есебінде ешқандай өзгеріссіз сөзсіз пікір болса, бұл лицензия берудің қанағаттанарлық негізі болып табылады;
  - c) Егер аудиторлық қорытындыда пікір білдіруден бас тарту немесе теріс пікір болса, егер пікір білдіруден немесе теріс пікірден бас тартпай кейінгі аудиторлық қорытынды ұсынылмаса (сол қаржы жылындағы ең төменгі талаптарға жауап беретін қаржылық есептердің басқа жиынтығына қатысты) және лицензиар кейінгі аудиторлық қорытындыға қанағаттанбаса, лицензия беруден бас тартылуы тиіс;
  - d) Егер аудитордың қызметтің үздіксіздігіне қатысты есебінде аудиттің нысанасына, негізгі мәселесіне немесе «қоспағанда» деген ескертпесі бар пікірге баса назар аударылса, лицензия беруден бас тартылуы керек, егер:
    - i. қызметтің үздіксіздігін, тақырыпқа баса назар аударуды, сол қаржы жылына қатысты аудиттің немесе біліктіліктің негізгі мәселелерін ескермей, кейінгі аудиторлық қорытынды ұсынылды; немесе
    - ii. лицензия алуға өтініш берушінің кем дегенде лицензиялау маусымының соңына дейін үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін растайтын қосымша құжаттық дәлелдер лицензиарға ұсынылды және оны қанағаттандыру үшін бағаланды. Қосымша құжаттық дәлелдер 73-бапта сипатталған ақпаратты қамтуы керек, бірақ олармен шектелмеуі керек.
  - e) Егер аудитордың қызметтің үздіксіздігінен басқа мәселеге қатысты есебінде сұраққа, аудиттің негізгі мәселесіне немесе «қоспағанда» келісілген пікірге баса назар аударылса, онда лицензиар клубты лицензиялау мақсаттары үшін өзгерістің салдарын қарастыруы керек. Лицензиарды қанағаттандыратын қосымша құжаттық дәлелдер ұсынылмаса, лицензия беруден бас тартылуы мүмкін. Лицензиар сұрауы мүмкін қосымша дәлелдер аудиторлық есептің өзгеру себебіне байланысты болады;
  - f) Егер аудитордың есебінде **66-бапта** белгіленген қандай да бір жағдайға сілтеме болса, лицензия беруден бас тарту керек.
3. Егер лицензияға үміткер қосымша ақпарат және/немесе қайта есептелген қаржылық есептілікті ұсынса, лицензиар қосымша ақпаратқа және/немесе қайта есептелген қаржылық есептілікке қатысты келісілген рәсімдер туралы аудиторлық қорытындыны қосымша бағалауы керек. Егер аудиторлық есеп лицензиарды қанағаттандырмаса және/немесе анықталған қателіктерге және/немесе ерекшеліктерге сілтемелер болса, лицензия беруден бас тартылуы мүмкін.
4. Лицензиар лицензия ізденушінің **59-бапқа** сәйкес қаржылық ақпаратты жариялағанын тексеруі керек.

С. Таза акционерлік капитал ережесі үшін лицензиялық құжаттаманы бағалау

1. Таза жарғылық капитал ережесіне қатысты лицензиар келесі минималды бағалау процедураларын орындауы керек:
  - a) Жылдық қаржылық есептілік немесе аралық қаржылық есептілік негізінде лицензиарға өтініш беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша меншікті капиталдың таза орнын анықтау керек;
  - b) Егер қажет болса, реттелген несиелер талап етілетін шарттарға сәйкес келетіндігін бағалау керек;
  - c) Егер лицензиарға өтініш беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза меншікті капитал позициясы теріс болса, лицензия алуға өтініш берушіге өткен жылы таза капитал ережесін орындауға мүмкіндік берген таза меншікті капитал позициясынан кем дегенде 10%

жақсарғанын бағалау керек;

- d) Егер үлестік қатысу туралы ереже лицензиарға өтініш беру мерзімінің алдындағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орындалмаса, өтініш беруші 31 наурыздан кешіктірмей 31 желтоқсанның бастап енгізілген кез келген жарналарды қоса алғанда, жаңа тексерілген бухгалтерлік балансты ұсынғанын бағалау керек, капиталдағы таза позиция лицензия іздеушіге өткен жылы таза меншікті капитал ережесін орындауға мүмкіндік берген таза меншікті капитал позициясымен салыстырғанда кем дегенде 10% жақсарғанын көрсетеді.

D. Мерзімі өткен қарыздың жоқтығына лицензиялық құжаттаманы бағалау

1. Футбол клубтары, қызметкерлер және әлеуметтік/салық органдары алдында «мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы» критерийлеріне қатысты лицензиар шешім қабылдауы мүмкін:
  - a) лицензия іздеуші ұсынған ақпаратты өз бетінше бағалау керек, бұл жағдайда ол D. 2-тармағында көрсетілгендей бағалауды орындауы керек; немесе
  - b) тәуелсіз аудиторлар 4400 ХҚЕС (IFRS) бойынша бағалау процедураларын жүргізуі үшін, бұл жағдайда лицензиар лицензия іздеуші ұсынған ақпаратты (атап айтқанда, кредиторлық қарыз кестелері мен тиісті растайтын құжаттар) бағалап, аудитордың есебін қарауы керек. Лицензиар қажет деп санайтын кез келген қосымша бағалауды, соның ішінде үлгіні кеңейту немесе лицензия іздеушіден қосымша құжаттық растауды сұрау арқылы жүргізе алады.
2. Лицензиар немесе тәуелсіз аудитор футбол клубтары, жұмысшылар және әлеуметтік/салық органдары алдында «мерзімі өткен кредиторлық қарыздың жоқтығы» критерийлері бойынша бағалау жүргізе ме, жоқ па, лицензиардың немесе аудитордың есебінде сипатталған келесі минималды рәсімдер орындалуы керек:
  - a) 28 ақпанға дейін төленетін міндеттемелерге қатысты лицензия іздеуші ұсынған 31 наурыздағы жағдай бойынша кредиторлық берешек кестелерін алу керек (яғни, аударымдар кестесі, қызметкерлер кестесі, әлеуметтік/салық төлемдері кестесі және тиісті растайтын құжаттар);
  - b) Ұсынылған баланстардың толықтығы мен дәлдігін бағалау үшін қажетті әрекеттерді орындау керек (соның ішінде үлгі өлшемін анықтау) және орындалған процедуралардың әрқайсысына қорытынды беру керек;
  - c) 28 ақпандағы жағдай бойынша лицензия іздеуші хабарлаған мерзімі өткен қалдықтың толықтығын тексеру керек;
  - d) 28 ақпан мен 31 наурыз аралығында мерзімі өткен кредиторлық қарыздың өтелуін тексеру керек; және
  - e) 31 наурыздағы жағдай бойынша кез келген мерзімі өткен қалдықты анықтау керек.
3. УЕФА мен лицензиарға қатысты «мерзімі өткен кредиторлық қарыздың болмауы» критерийіне қатысты лицензиар кем дегенде келесі бағалау процедураларын орындауы керек:
  - a) Лицензиардың аффилиирленген клубтарына тиесілі мерзімі өткен сомаларға қатысты УЕФА - дан алынған кез келген ақпаратты зерделеу және 28 ақпан мен 31 наурыз аралығындағы кез келген мерзімі өткен қалдықтың өтелуін тексеру; және
  - b) Тиісті салық органдарымен/әлеуметтік қорлармен шарттарды және (немесе) құзыретті органмен хат алмасуды қоса алғанда, кез келген қосымша бағалау жүргізу және лицензия іздеушіден қажетті деп санайтын кез келген қосымша құжаттамалық растамаларды сұрау.

E. Лицензия беру туралы шешім қабылданғанға дейін жазбаша өтінішті бағалау

1. Лицензиар жазбаша өтінішті зерделеуі керек, лицензиар клубтың лицензиялау критерийлеріне қатысты болған кез-келген маңызды өзгерістердің әсерін оқып, қарастыруы керек.
2. Сондай-ақ, лицензиар қаржылық есептілікпен, болашақ қаржылық ақпаратпен және лицензия ізденуші ұсынған кез-келген қосымша құжаттық дәлелдермен бірге маңызды экономикалық маңызы бар кез-келген оқиғаға немесе жағдайға қатысты ақпаратты оқып, қарастыруы керек. Лицензиар аудитордың осы бағалауды жүргізуі туралы шешім қабылдауы мүмкін.
3. Лицензиар клубтың кем дегенде лицензиялау маусымының соңына дейін үздіксіз жұмысын жалғастыру қабілетін бағалауы керек. Егер лицензиар бағалаған қаржылық ақпаратқа сүйене отырып, лицензия ізденуші лицензия маусымының соңына дейін үздіксіз қызметін жалғастыра алмаса, лицензия беруден бас тартылуы керек.
4. Егер лицензия ізденуші (немесе **11-баптың** мағынасы бойынша лицензия ізденушімен келісімшарттық қарым-қатынасы бар тіркелген қатысушы) немесе есеп беру периметріне енгізілген лицензия ізденушінің кез-келген бас компаниясы 12 ай ішінде заңдарға немесе ережелерге сәйкес несие берушілерден қорғауды іздесе немесе қорғаса, алдыңғы лицензия бағалау кезінде қорғауды қолданады немесе алады, содан кейін лицензия беруден бас тарту керек. Лицензия беруге күмәнданбау үшін, егер мүдделі кәсіпорын лицензия беру туралы шешім қабылданған кезде несие берушілерден қорғауды алмаса да, бас тартылуы керек.